

Małgorzata Pamuła ☆ Angela Bajorek
Iwona Bartosz-Przybyło ☆ Dorota Sikora-Banasik

EUROPEJSKIE PORTFOLIO
JĘZYKOWE

dla dzieci od 6 do 10 lat

Europek na zajęciach
języków

Poradnik dla nauczycieli
i rodziców

Centralny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli

Małgorzata Pamuła ☆ Angela Bajorek
Iwona Bartosz-Przybyło ☆ Dorota Sikora-Banasik

**EUROPEJSKIE PORTFOLIO
JĘZYKOWE**

dla dzieci od 6 do 10 lat

**Europek na zajęciach
języków**

Poradnik dla nauczycieli
i rodziców

Centralny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli

Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli

00-478 Warszawa, Al. Ujazdowskie 28

Tel. 0-22-621-30-31, faks 0-22-621-48-00

e-mail: codn@codn.edu.pl

Internet: www.codn.edu.pl

Redakcja: dr Grażyna Czetwertyńska, Maria Gorzelak

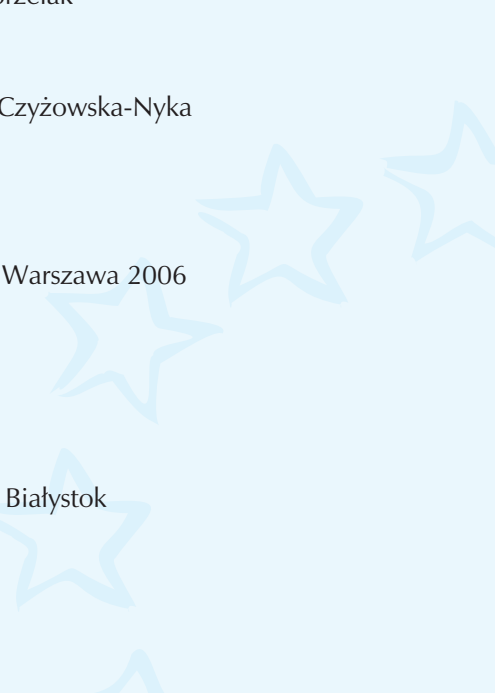
Projekt okładki, opracowanie graficzne, skład: Agnieszka Czyżowska-Nyka

Wydanie I

© Copyright Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Warszawa 2006

ISBN 83-87958-84-0

Druk i oprawa: Orthdruk, ul. Składowa 9, 15-399 Białystok

Spis treści

Od Autorek	5
<i>Portfolio</i> – nowa forma oceniania	7
<i>Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat</i>	9
<ul style="list-style-type: none"> • Ogólna charakterystyka • Budowa, cele i zadania • Jak i kiedy korzystać z <i>Europejskiego portfolio językowego dla dzieci od 6 do 10 lat</i> • Rola nauczycieli i rodziców	
<i>Europejskie portfolio językowe</i> w kształceniu zintegrowanym	14
<ul style="list-style-type: none"> • Jak korzystać z <i>Portfolio</i> na zajęciach językowych w kształceniu zintegrowanym?	
Rozwijanie umiejętności językowych i kulturowych	17
Rozwijanie strategii uczenia się	20
Samoocena	21
<ul style="list-style-type: none"> • Rola samooceny w procesie uczenia się • Samoocena w kształceniu zintegrowanym • Samoocena w <i>Portfolio językowym dla dzieci od 6 do 10 lat</i> • Jak wdrażać uczniów do samodzielnego oceniania się	
Bank pomysłów	25
Bibliografia	33
Aneks	34
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwiązania i odpowiedzi • Materiały do powielania	

Od Auterek

Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat oraz *Europek na zajęciach języków – Poradnik dla nauczycieli i rodziców* są wynikiem pracy zespołowej nie tylko nas – autorek, ale również wielu osób, które towarzyszyły nam w całym procesie opracowywania materiałów i ich testowania w szkołach. Pragniemy podziękować im za pomoc i wsparcie, jakiego nam udzielili.

Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat to pomoc dydaktyczna dla ucznia i nauczyciela wspomagająca uczenie się i nauczanie języków. Jest narzędziem kształcącym umiejętność samooceny ucznia, motywującym go do nauki, wspierającym go w trakcie całego procesu uczenia się. Ma mu pomóc w poznaniu siebie jako osoby uczącej się, w zdobyciu wiary we własne możliwości i w stopniowym nabywaniu samodzielności w nauce języków. Ma też nauczyć go czerpania radości z uczenia się i dostrzegania w nim przyjemności, by stworzyć podwaliny do uczenia się przez całe życie.

Dziecko może rozpocząć tworzenie portfolio językowego już w przedszkolu. Poprowadzi je rezydentka i pomoże mu w konstruowaniu *Mojego pierwszego europejskiego portfolio językowego*. Pozna je z Europkiem, który będzie jego przewodnikiem w przygodzie z *Europejskim portfolio językowym dla dzieci od 6 do 10 lat*, by już samodzielnie mogło prowadzić następane: *Europejskie portfolio językowe dla uczniów od 10 do 15 lat*, *Europejskie portfolio językowe dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów*, *Europejskie portfolio językowe EAQUALS-ALTE dla dorosłych*.

Mamy nadzieję, że *Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat* spełni oczekiwania uczniów, nauczycieli i rodziców oraz stanie się cennym narzędziem wzbogacającym wiedzę o dzieciach: ich talentach, sukcesach i potrzebach.

Chciałybyśmy podziękować za pomoc i cenne uwagi zespołowi ekspertów ds. *Europejskiego portfolio językowego* powołanego przez CODN. Ich opinie pozwoliły nam na głębszą refleksję na temat samooceny w młodszym wieku szkolnym oraz na krytyczne spojrzenie na opracowane przez nas materiały.

Serdeczne podziękowania należą się dr Barbarze Głowackiej oraz Elisie Vazquez, że zechciały podzielić się z nami oraz nauczycielami, którzy wzięli udział w pilotażu, swoimi doświadczeniami w opracowywaniu i wprowadzaniu *Europejskiego portfolio językowego* do praktyki szkolnej.

Szczególne podziękowania należą się Marii Gorzelak, koordynującej projekt *Europejskiego portfolio językowego* w Polsce. Jej umiejętności organizacyjne i profesjonalizm były nieocenionym wsparciem w trakcie przygotowywania i redagowania materiałów.

To *Portfolio* nie powstałoby bez dzieci, które uczyłyśmy i obserwowałyśmy przez wszystkie lata naszej pracy oraz nauczycieli i uczniów, którzy zgodzili się wziąć udział w badaniach pilotażowych *Europejskiego portfolio językowego dla dzieci od 6 do 10 lat*. Bogate obserwacje, celne spostrzeżenia, którymi się z nami dzielili w trakcie testowania materiałów, umożliwiły nam ich wzbogacenie i udoskonalenie. Oni są prawdziwymi współautorami *Portfolio*.

Mamy nadzieję, że *Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat* spotka się z życzliwym przyjęciem wśród uczniów, nauczycieli i rodziców i rzeczywiście usprawni uczenie się języków.

Autorki

Portfolio – nowa forma oceniania

Wraz ze zmianami programów nauczania i celami, jakie stawiamy naszym uczniom i sobie samym, konieczne są również zmiany w ocenianiu umiejętności uczniów. Tradycyjne testowanie, nastawione przede wszystkim na pomiar dotychczas poznanej wiedzy, nie satysfakcjonuje ani nauczycieli ani uczniów. Ponadto często obserwuje się pewien dysonans edukacyjny – wymaga się od nauczycieli nowoczesnego nauczania, wyznacza cele nauczania zorientowane na ucznia a formy ewaluacji tego, czego nauczyli się uczniowie, pozostają niezmiennione. *Europejskie portfolio językowe*¹ wypełnia tę istniejącą lukę i proponuje nowy, pełniejszy sposób oceny pracy ucznia.

Portfolio spełnia warunki stawiane DOBREMU OCENIANIU, które ma za zadanie pomagać uczniowi w refleksji nad własnym uczeniem się a tym samym udoskonalaniu swoich działań. Nauczyciele i rodzice znajdą w nim jasne kryteria oceny umiejętności językowych i interkulturowych, co pozwoli na efektywną analizę procesu uczenia się oraz sukcesów, osiągniętych przez dziecko.

Idea *Portfolio* jest nowoczesna i atrakcyjna dla wszystkich osób biorących udział w procesie nauczania / uczenia się, bo jest to materiał nastawiony na ocenę umiejętności ucznia, przy czym nie liczy się tylko rezultat końcowy lecz przede wszystkim wysiłki, jakie zostały podjęte w trakcie nauki. Osią *Portfolio* jest zbieranie prac wykonanych przez dziecko, przeglądanie ich, refleksja nad nimi oraz samoocena ucznia.

Uczeń jest aktywnym twórcą swojego *Portfolio*. Rejestruje w nim swoje prace, segreguje je i wybiera. Sam decyduje, co się ma w nim znaleźć, uczy się tym samym oceniania tego, co zrobił. *Portfolio* jest indywidualnym zapisem procesu uczenia się. Dziecko dokumentuje w nim tylko i wyłącznie **swoje sukcesy**, ma możliwość pokazania, czego się uczy obecnie, czego się już nauczyło i przypomnienia sobie tego, co zapomniało.

Portfolio jest ważne również dla rodziców. Pozwala na obserwację nauki dziecka, bo wszystkie jego prace są zgromadzone w jednym miejscu. Widać zatem, czego się uczy teraz, jak lubi się uczyć, co mu sprawia trudność. Rodzice mają możliwość obserwowania rozwoju swojego dziecka, jego postępów w „uczeniu się uczenia” a także mogą zobaczyć, jak pracuje z dzieckiem nauczyciel. *Portfolio* zwraca uwagę na zmiany, jakie zachodzą w rozwoju dziecka między wrześniem a czerwcem każdego roku szkolnego.

Portfolio jest także ważnym narzędziem dla nauczyciela. Refleksja nad pracami wykonanymi przez ucznia jest istotnym elementem procesu nauczania / uczenia się. Dyskusja na temat wykonanych przez dziecko prac i ćwiczeń uczy go brania odpowiedzialności za swoje uczenie się a nauczycielowi dostarcza ważnych informacji zwrotnych, które mogą wpłynąć na modyfikację sposobu nauczania i dostosowanie go do konkretnej grupy dzieci.

Z pewnością ocena pracy ucznia na podstawie jego *Portfolio* nie jest łatwa, lecz systematyczna praca z *Portfolio* wpływa pozytywnie na ocenę umiejętności dziecka oraz ułatwia wymianę informacji między dzieckiem, nauczycielem i rodzicami na temat tego, czego się dziecko uczy i jak się uczy.

Rejestrując swoje osiągnięcia w *Portfolio*, dziecko zwiększa motywację do nauki oraz tworzy pozytywny obraz samego siebie, które to czynniki decydują o jego dalszych sukcesach. *Portfolio* zachęca do samodzielnego planowania swoich działań, rozwija poczucie wartości, którego podstawą są realistyczne kryteria. Stopniowo przygotowuje dziecko do oceny swoich umiejętności.

Portfolio językowe to dokument promujący wielojęzyczność i wielokulturowość. Pozwala na waloryzowanie wszystkich języków, które znają dzieci: tych, których uczą się w szkole a także tych, którymi mówią w domu wśród swoich najbliższych.

¹ Używamy zamiennie terminów: *Europejskie portfolio językowe*, *Portfolio językowe*, *Portfolio*.

Tę pracę włożę do mojego Portfolio. Jestem z niej zadowolona!

Europejskie portfolio językowe

Koncepcja *Portfolio językowego* zrodziła się w Radzie Europy², a zapoczątkowało ją opracowanie na początku lat 90. dokumentu: *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*³. Dokument ten ma zachęcić wszystkich, którzy zajmują się kształceniem językowym, także samych uczących się, do refleksji nad tym, czym jest komunikacja w języku, jak uczyć się języków, jak pomóc sobie i innym w uczeniu się języka. Definiuje również sześciostopniowy system poziomów znajomości języków (A1, A2, B1, B2, C1, C2), który ułatwia stałą ocenę postępów w nauce języka na każdym etapie nauczania.

Pierwsze *Portfolio językowe* powstało w Szwajcarii w 2001 r. i dało początek dziesiątkom innych, tworzonych w krajach należących do Rady Europy. Ze względu na specyfikę systemów edukacyjnych oraz różnorodne potrzeby uczniów nie jest zalecane korzystanie z jednej, wspólnej wersji *Portfolio* dla wszystkich obywateli Europy i dlatego poszczególne kraje przygotowują własne modele tego dokumentu zgodne z *Zasadami i Wytocznymi Rady Europy*⁴. Warunkiem posługiwania się nimi jest uzyskanie akceptacji Komitetu Akredytacyjnego Rady Europy. Jednolity system oceny i samooceny, zawarty w każdym *Portfolio*, pozwala na porównanie procesu uczenia się / nauczania i osiągniętych wyników zarówno w obrębie danego kraju, jak i innych krajów Europy.

W Polsce mamy wersje *Europejskiego portfolio językowego* dla wszystkich szczebli kształcenia:

- *Moje pierwsze europejskie portfolio językowe dla przedszkolaków,*
- *Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat,*
- *Europejskie portfolio językowe dla uczniów od 10 do 15 lat,*
- *Europejskie portfolio językowe dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i studentów,*
- *Europejskie portfolio językowe EAQUALS-ALTE dla dorosłych.*

Podstawowymi celami *Europejskiego portfolio językowego* jest z jednej strony motywowanie uczniów do nauki języków i bardziej świadomej organizacji procesu uczenia się, z drugiej zaś dostarczenie informacji uczącemu się oraz innym osobom zainteresowanym o stopniu opanowania przez niego sprawności i umiejętności językowych. Są one określone zgodnie z poziomami biegłości językowej, przedstawionymi w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego*.

Europejskie portfolio językowe odzwierciedla priorytety Rady Europy w dziedzinie edukacji, do których należą między innymi:

- pogłębienie wzajemnego zrozumienia wśród Europejczyków,
- poszanowanie różnorodności językowej i kulturowej,
- wspieranie wielojęzyczności,
- wspomaganie samodzielności w uczeniu się,
- dążenie do spójności i przejrzystości programów nauczania,
- ujednoczenie opisu poszczególnych kompetencji językowych.

Ich realizacja pociąga za sobą wykorzystanie metod nauczania kształtujących niezależność w myśleniu, ocenie i działaniu, przygotowujących ucznia do życia w wielokulturowym społeczeństwie Europy.

² Informacje na temat Rady Europy na stronie http://www.coe.int/T/pl/Com/about_coe/

³ *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie* (2003), Warszawa: CODN, s. 7-10.2 – wydanie polskie.

⁴ W obrębie Rady Europy edukacją językową zajmują się dwie instytucje wzajemnie uzupełniające się: Wydział Polityki Językowej 4. Departamentu Ogólnego: *Edukacja, Kultura, Młodzież i Sport, Środowisko* (Strasburg) oraz Europejskie Centrum Języków Nowożytnych (Graz).

Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

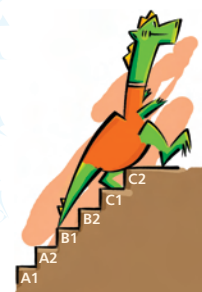
Tak jak każde Europejskie portfolio językowe, Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat jest „osobistym dokumentem ucznia reprezentującym jego umiejętności językowe i doświadczenia interkulturowe we wszystkich znanych mu językach”⁵. Jest ono adresowane do dzieci od 6 do 10 lat. Jego celem jest wspieranie ucznia w nauce języków oraz kształcenie refleksji na temat procesu uczenia się języków. Zostało opracowane zgodnie z europejskimi standardami dotyczącymi portfolio językowych, wdrażanych w krajach europejskich.

Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat obejmuje poziomy biegłości językowej: A1, A2 i B1 i dotyczy doświadczeń oraz umiejętności zarówno językowych, jak i interkulturowych dziecka we wszystkich znanych mu językach. Wykazy umiejętności w obrębie każdego poziomu są dostosowane do możliwości i potrzeb dziecka w młodszym wieku szkolnym oraz biorą pod uwagę specyfikę procesu nabywania przez niego umiejętności językowych i interkulturowych.

W Portfolio zostały wyróżnione cztery sprawności językowe: słuchanie, czytanie, mówienie i pisanie. Sprawność mówienia została ponadto podzielona na: rozmawianie (z kimś) i samodzielne wypowiedzianie się.

Portfolio zawiera karty samooceny, dzięki którym uczeń będzie mógł ocenić swoje możliwości w uczeniu się języków i nabyte umiejętności językowe i interkulturowe.

Przewodnikiem uczniów po Europejskim portfolio językowym dla dzieci od 6 do 10 lat jest smok Europek. Ta sympatyczna postać wyjaśnia dzieciom, czym jest Portfolio językowe i w jaki sposób się nim posługiwać. Pojawia się na wielu stronach i wprowadza dzieci w świat swoich doświadczeń językowych i kulturowych, zachęcając je do wykonywania kolejnych zadań.

BUDOWA, CELE I ZADANIA

Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat to trójdzielna kolorowa teczka, w której kieszonekach mieszczą się trzy zeszyty: *Moja biografia językowa*, *Moje dossier* i *Mój paszport językowy*.

Moja biografia językowa

- Jest osobistym zapisem wydarzeń związanych z nauką języków.
- Dokumentuje drogę, jaką przemierza uczeń w procesie uczenia się i poznawania innych kultur.
- Prezentuje doświadczenia związane z nauką języków i poznawaniem innych kultur.
- Zachęca do planowania i kierowania przebiegiem nauki.
- Rozwija strategie uczenia się oraz ocenę własnych postępów w opanowywaniu kompetencji językowej i komunikacyjnej.

Cele:

- Doskonalenie kompetencji różnojęzycznej i różnokulturowej.
- Dokonanie refleksji na temat własnego procesu uczenia się.
- Zdobywanie przez ucznia nowych doświadczeń interkulturowych.
- Stymulacja i nauka samooceny ucznia.
- Zwiększenie motywacji i kreatywności ucznia.
- Kreowanie potrzeby doskonalenia umiejętności językowych i komunikacyjnych.

⁵ B. Głowacka (2002), *Europejskie Portfolio Językowe – Droga do wielojęzyczności*, w: „Języki Obce w Szkole” 4/2002, s. 41.

MOJA BIOGRAFIA JĘZYKOWA

Moje dossier

- To zbiór wybranych przez ucznia prac, ilustrujących jego umiejętności językowe i kulturowe, na przykład: notatki z podróży, rysunki, wierszyki, różne formy korespondencji – kartka pocztowa z życzeniami, listy, e-maile – prace plastyczne i inne.
- Jest miejscem na dyplomy, świadectwa i zaświadczenia, potwierdzające osiągnięcia w poznawaniu języków i kultur.
- Stanowi świadectwo zdobywania przez ucznia kompetencji różnojęzycznej i różnokulturowej.

Cele:

- Dokumentowanie własnych osiągnięć w poznawaniu języków i kultur.
- Zdobywanie umiejętności oceniania własnych postępów.
- Obserwacja własnych postępów przez jakiś czas (rok, dwa, trzy, cztery lata).
- Rozwijanie umiejętności klasyfikowania własnych prac, dokumentów i innych materiałów, ilustrujących umiejętności i nabywane doświadczenia językowe i kulturowe.

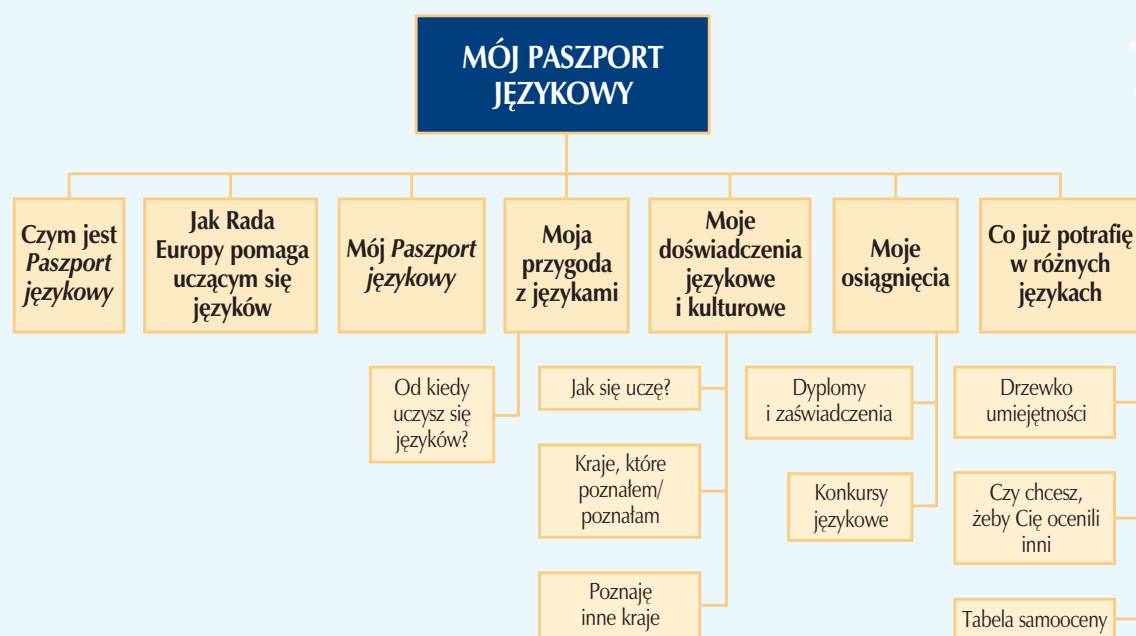
Mój paszport językowy

- Podsumowuje własne doświadczenia językowe i kulturowe.
- Dokonuje bilansu i oceny osiągnięć oraz umiejętności językowych ucznia.
- Jest zapisem kontaktów z osobami mówiącymi innymi językami.

Cele:

- Prezentacja i podsumowanie osiągnięć językowych, umiejętności i doświadczeń zdobytych w trakcie nauki różnych języków.
- Dokonanie samooceny w każdym ze znanych języków.
- Prezentacja wiadomości na temat innych krajów i ich kultur.
- Prezentacja otrzymanych świadectw, zaświadczeń i dyplomów, potwierdzających wiedzę i umiejętności językowe i kulturowe.

JAK I KIEDY KORZYSTAĆ Z EUROPEJSKIEGO PORTFOLIO JĘZYKOWEGO DLA DZIECI OD 6 DO 10 LAT

Dziesięć zasad pracy nauczyciela z *Portfolio*

1. Pamiętaj, że *Portfolio* odnosi się do wszystkich języków, nie tylko do tego, którego ty uczysz.
2. Znajdź takie miejsca w klasie na *Portfolio*, aby uczniowie w każdej chwili mieli do niego dostęp.
3. Starannie przygotowuj się do każdego zajęcia z wykorzystaniem *Portfolio*.
4. Bądź otwarty/a na sugestie uczniów – praca z *Portfolio* musi być dialogiem, nie monologiem nauczyciela.
5. Uwrażliwiaj uczniów na kulturę innych krajów przy każdej okazji, nie tylko podczas lekcji z wykorzystaniem *Portfolio*.
6. Dobrze przygotuj uczniów do dokonywania samooceny – elementy samooceny zawarte w *Portfolio* dają podwaliny do dalszej, trwającej przez całe życie nauki języków.
7. Pomagaj uczniom w pracy z *Portfolio* precyzując, wyjaśniając i omawiając wszystko to, co wydaje im się niejasne.
8. Nie realizuj treści zawartych w *Portfolio* linearnie (tzn. strona po stronie), sam/a decydujesz, co i kiedy omówić.
9. Staraj się włączać w zajęcia z *Portfolio* elementy językowe i interkulturowe, masz ku temu wiele okazji.
10. Wielokrotnie wracaj do tych samych stron, zachęcając uczniów do ponownej refleksji nad wypełnionymi elementami – w ten sposób zwrócisz ich uwagę na czynione przez nich postępy i ich rozwój.

Kiedy pracować z *Portfolio*?

Portfolio jest przeznaczone dla najmłodszych uczniów szkoły podstawowej – dzieci w wieku 6-10 lat. Towarzyszy im przez kilka lat ich nauki. Biorąc pod uwagę wiele okoliczności, w tym różny poziom znajomości języka przez uczniów, tygodniową liczbę zajęć języka obcego, liczebność klasy, możliwość włączenia *Portfolio* w program nauczania oraz własne preferencje, nauczyciel sam powinien zaplanować tryb pracy z *Portfolio*.

Praca z *Portfolio* wynika z wyboru zarówno nauczyciela, jak i ucznia. Jeśli nauczyciel będzie chciał stosować *Portfolio*, postara się zachęcić do tego swoich uczniów. Sam też zaplanuje, ile czasu będzie poświęcał na pracę z *Portfolio*, w jakiej kolejności będzie wykonywał poszczególne ćwiczenia, jaką część lekcji przeznaczy na zajęcia z *Portfolio*. Nawet w klasach, które mają niewiele godzin języka jest możliwa realizacja *Portfolio* językowego. Wymaga to tylko zaangażowania ze strony nauczyciela.

Należy pamiętać, że *Portfolio* nie zakłóca realizacji programu, wręcz przeciwnie – nadaje sens pracy ze stosowanymi tradycyjnymi materiałami dydaktycznymi. *Europejskie portfolio językowe* nie jest podręcznikiem. Może natomiast wpływać na nauczanie języka i być zintegrowane z kursem i materiałami do nauczania. Nie należy też traktować *Portfolio* jako dodatkowego podręcznika do nauki, ale realizowane treści nauczania, wynikające z podstawy programowej, programu czy podręcznika, powinny stanowić bodziec do stosowania *Portfolio*. *Portfolio* jest bowiem dla dziecka podsumowaniem jego nauki, które jest dokonywane pod kierunkiem nauczyciela a także rodziców. Zawarte w nim treści realizujemy nieliniowo. Nauczyciel dokonuje swobodnego wyboru ćwiczeń w zależności od potrzeb dzieci. *Portfolio* pełni rolę pomostu, łączącego doskonalenie procesu nauczania i uczenia się. Użycie *Portfolio* podniesie zdolności refleksyjne i samoocenę dziecka, umożliwiając mu stopniowo branie większej odpowiedzialności za własną naukę.

Aby najefektywniej wykorzystać *Europejskie portfolio językowe*, należy je stosować regularnie w ciągu roku (co miesiąc, co dwa miesiące...), tak aby uczniowie mogli ocenić, czego będą się uczyć i czego już się nauczyli.

Europejskie portfolio językowe jest własnością ucznia, który korzysta z niego zgodnie z własnymi potrzebami i w określonym przez siebie tempie. Jeśli uczeń chce, może też prowadzić swoje *Portfolio* niezależnie od pracy w szkole z nauczycielem. Jeśli chce je trzymać w szkole, trzeba mu to umożliwić. Trzeba wówczas zorganizować w klasie specjalne miejsce na *Portfolio*. Jeśli chce je trzymać w domu, trzeba mu przypominać, kiedy ma je przynieść do szkoły. Każdy uczeń może pracować z *Europejskim portfolio językowym* nie tylko na lekcji, lecz również w domu czy w świetlicy, zabrać je z sobą na wakacje czy w podróż.

ROLA NAUCZYCIELA I RODZICÓW

Portfolio jest przede wszystkim materiałem ucznia, ale w trakcie jego tworzenia dziecku będzie potrzebna pomoc osoby dorosłej: rodziców lub nauczyciela. Uczeń w wieku wczesnoszkolnym wymaga wsparcia i pomocy w swoim procesie uczenia się. Oczywiście inną rolę będą odgrywali rodzice a inną nauczyciel, chociaż niektóre z nich będą wspólne, tak samo jak cele ich działań.

Nauczyciel:

- wdraża uczniów do samooceny, stosując różne ćwiczenia,
- uczy korzystania z kart samooceny,
- wspiera budowanie przez uczniów *Portfolio*,
- zachęca uczniów do kompletowania swojego dossier, na przykład po wykonaniu projektu, ćwiczenia,
- zachęca uczniów do nauki języków obcych, ukazując im korzyści płynące z ich znajomości,
- zachęca uczniów do sprawdzenia swoich kompetencji językowych i kulturowych poza klasą szkolną, na przykład przez udział w konkursach,
- przygotowuje uczniów do dalszego procesu uczenia się przez kształtowanie ich autonomii,
- zachęca nauczyciela nauczania zintegrowanego do tworzenia z dziećmi *Portfolio* językowego,
- zapoznaje rodziców z ideą *Portfolio* i zachęca do korzystania z niego również poza szkołą,
- zachęca rodziców do korzystania z *Portfolio* jako dokumentu informującego o rozwoju ich dziecka, jego osiągnięciach i potrzebach oraz jako elementu wzmacniającego motywację do nauki języków.

Przykład listu do rodziców

Drodzy Rodzice!

Z przyjemnością informujemy, że w tym roku szkolnym będziemy pracować z Europejskim portfolio językowym dla dzieci. Jest to dokument powstały z inicjatywy Wydziału Polityki Językowej Rady Europy, który ułatwi uczniowi naukę języków, określenie swego poziomu znajomości języków obcych, planowanie pracy nad poszerzaniem własnych kompetencji językowych oraz zaprezentowanie swoich osiągnięć. W Portfolio językowym znajdzie się też informacja o metodach i technikach uczenia się języków i nabywania doświadczeń interkulturowych przez dzieci (podróże, kontakty z cudzoziemcami).

Portfolio jest własnością ucznia. Ma być dokumentem jego własnej pracy nad poszerzaniem umiejętności językowych i interkulturowych we wszystkich językach, których się uczy i z którymi ma do czynienia. Ponieważ docelowo w Europejskie portfolio językowe ma być wyposażony każdy uczący się języków obcych w Europie (niezależnie od wieku), dokument ten będzie pomocny w wielu sytuacjach – przy zapisach do szkół językowych, zmianie szkoły (np. w innym kraju), wyjazdach na obozy językowe itd. Warto więc już teraz wdrażać się do jego używania!

Zapraszamy do zapoznania się z Europejskim portfolio językowym, a następnie do uczestniczenia w jego wypełnianiu, przeglądaniu i gromadzeniu prac w Dossier. Na pewno praca z Portfolio przyniesie wiele satysfakcji dzieciom, a także będzie powodem rodzicielskiej dumy.

Dyrekcja szkoły i nauczyciele języków obcych

Rodzice:

- motywują dzieci do tworzenia swoich *Portfolio* (zbieranie dokumentów, korzystanie z *Portfolio* na zajęciach językowych poza szkołą, ułatwianie kontaktu z osobami mówiącymi innymi językami),
- wspierają samodzielność dziecka podczas uczenia się,
- uczą samooceny w różnych sytuacjach życia codziennego,
- wspierają samoocenę dziecka w sytuacjach związanych ze szkołą.

Europejskie portfolio językowe w kształceniu zintegrowanym

W kształceniu zintegrowanym (klasy I-III szkoły podstawowej) głównym celem nauczania języków jest zapewnienie uczniom solidnych podstaw do dalszej nauki przez:

- dobór odpowiednich metod nauczania,
- dbałość o zaangażowanie emocjonalne uczniów w procesie nauczania,
- motywowanie do nauki języka i ukazywanie możliwości wykorzystania go,
- zachęcenie do komunikowania się w języku obcym⁶.

Realizację tych zadań umożliwi wykorzystanie naturalnych predyspozycji dziecka, do których należą:

- chęć odkrywania otaczającego świata,
- zdolności naśladowcze,
- potrzeba aktywności ruchowej.

Początkowy okres nauki języka obcego to głównie kształcenie wrażliwości językowej i osłuchiwanie z nowym językiem. Jednocześnie jest to czas, w którym dziecko bardzo szybko rozwija się, dlatego należy maksymalnie wykorzystać potencjał kilkulatków w celu stworzenia solidnych podstaw do dalszej nauki⁷. Dziecko poznawało język ojczysty metodą naturalną, stąd tak często podkreśla się wagę tej metody w nauczaniu języka obcego. Starając się ją stosować podczas zajęć, nauczyciel powinien jak najczęściej posługiwać się językiem obcym, wykorzystując jednocześnie gesty, mimikę oraz pomoce wizualne ułatwiające zrozumienie. Podczas pracy indywidualnej (np. rysowanie, pisanie) uczniowie mogą słuchać nagrań audio (np. wierszyków, piosenek, bajek), gdyż osłuchiwanie z językiem powinno towarzyszyć dziecku na każdym etapie nauki. Niezależnie od wieku zaleca się podejście multisensoryczne – wykorzystujące wszystkie zmysły oraz różnorodne pomoce dydaktyczne.

Pracując z dziećmi i dążąc do opanowania przez nie wyznaczonych sprawności i umiejętności, należy pamiętać, że sposób pracy z dziećmi jest ważniejszy niż jej wymierny efekt⁸, gdyż ma on bezpośredni wpływ na motywację ucznia. Dlatego celem równie ważnym, jak osiągnięcie zamierzonych wyników nauczania, powinno stać się rozbudzenie entuzjazmu do nauki języka obcego. Nauczanie będzie zaś bardziej efektywne, jeżeli będzie przebiegało w życzliwej atmosferze. Uczeń będzie bardziej się starał, gdy odczuje, że nauczycielowi zależy na osiągnięciu przez niego jak najlepszych wyników oraz że może zwrócić się do niego z prośbą o pomoc.

Włączenie do kształcenia zintegrowanego nauki języka obcego może być dokonane na wiele sposobów: przez wprowadzenie języka obcego do wybranych treści nauczania, przez stosowanie tych samych metod i technik nauczania języka, co w kształceniu zintegrowanym, a także w niektórych szkołach przez osobę nauczyciela, gdy ten sam nauczyciel uczy przedmiotów kształcenia zintegrowanego i języka obcego. W takim wspierającym klimacie rozwój dziecka następuje szybciej, a nauczanie jest bardziej efektywne.

Kształcenie zintegrowane rozszerzone o język obcy stwarza uczniom możliwość tworzenia sobie spójnego obrazu świata i pozwala nauczycielowi na lepsze poznanie dziecka w różnych sytuacjach. Dzięki temu może on dostosowywać swoje działania do indywidualnych potrzeb uczniów. Założeniem takiego podejścia jest zatem uczenie się wielopłaszczyznowe,

⁶ M. Pamuła (2003), *Metodyka nauczania języków obcych w kształceniu zintegrowanym*, Warszawa: Fraszka Edukacyjna.

⁷ H. Denisot (2005), *Nauczanie przedszkolne i wczesnoszkolne*, w: „Języki Obce w Szkole” 3/2005, s. 24-26.

⁸ H. Komorowska (2001), *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa: Fraszka Edukacyjna.

wielokanałowe, uczenie się przez działanie, odkrywanie i przyswajanie. Połączenie nauczania / uczenia się języka z kształceniem zintegrowanym pozwala na całościowe podejście do kształcenia wczesnoszkolnego, w którym język nie jest przedmiotem wydzielonym, innym od reszty zajęć szkolnych ucznia.

Europejskie portfolio językowe zaspokaja i dynamizuje zainteresowania różnorodnymi zjawiskami tak językowymi, jak i kulturowymi jednocześnie zwiększając udział w zajęciach wszystkich uczniów, którzy mają możliwość wykazania się swoimi umiejętnościami czy wiedzą. Podczas procesu uczenia się (wykonywanie projektów, opracowywanie różnych tematów) sami uczniowie podejmują decyzje, rozwiązują problemy, podejmują kolejne wyzwania składające się na nabywanie przez nich kolejnych doświadczeń w ich rozwoju.

JAK KORZYSTAĆ Z PORTFOLIO NA ZAJĘCIACH JĘZYKOWYCH W KSZTAŁCENIU ZINTEGROWANYM

Wiele tematów realizowanych na zajęciach z kształcenia zintegrowanego jest powiązanych z treściami zawartymi w *Portfolio*. Portfolio zatem może być wykorzystane zarówno podczas zajęć z języka obcego – wtedy dziecko może oceniać swoje umiejętności językowe i interkulturowe dotyczące tego konkretnego języka, którego się uczy – jak i podczas zajęć z kształcenia zintegrowanego, w czasie których dzieci mogą opisywać swoje doświadczenia kulturowe oraz oceniać swoje umiejętności językowe z innych języków, jakie znają (języki mniejszości narodowych, języki, którymi mówią w domu). Tego typu zajęcia z pewnością wpłyną pozytywnie na obraz samego siebie, jaki ma dziecko. Możliwość zaprezentowania tego, co potrafi, jest dla niego bardzo ważna. Pozwala bowiem nie tylko na wzrost jego samooceny, ale i na docenienie swojej ojczystej kultury. Rozmowy z kolei o innych językach i kulturach wzbogacają dzieci oraz uczą ich otwartości i tolerancji dla innych.

Oto kilka propozycji tematów, które mogą zachęcić uczniów do tworzenia *Portfolio*:

- Ja i moja rodzina (*Moja biografia językowa*, s. 5, *Mój paszport językowy*, s. 4-5)
- Ortografia – wielka litera w imionach oraz nazwach geograficznych (*Moja biografia językowa*, s. 18-20, *Mój paszport językowy*, s. 12)
- Jesteśmy klientami. Z wizytą w sklepie. (*Moja biografia językowa*, s. 17)
- Nasze lektury (*Moja biografia językowa*, s. 10-18)
- W krainie bajek i baśni (*Moja biografia językowa*, s. 18)
- Wśród marzeń (*Moja biografia językowa*, s. 9)
- Umiemy odczytywać informacje na etykietach produktów (*Moja biografia językowa*, s. 17)
- Operacje na zbiorach (*Moja biografia językowa*, s. 5)
- Działania matematyczne (*Moja biografia językowa*, s. 5, 11-12)
- Piszemy krótkie informacje o wydarzeniach, na przykład o podróżach, o wyjściu do kina, na wycieczkę (*Moja biografia językowa*, s. 10, *Mój paszport językowy*, s. 10-12)
- Ocenianie w toku zajęć (*Moja biografia językowa*, s. 24-25).

Ocena umiejętności ucznia, dokonywana przez konstruowanie swojego *Portfolio*, jest wdrażana nie tylko na zajęciach językowych. Zachęca do niej wielu autorów materiałów metodycznych do nauczania zintegrowanego⁹. Dzieci, które kompletują i regularnie uzupełniają swoje teczki będą bez oporów budowały swoje *Portfolio* językowe, bo wszystkie obserwacje, jakie prowadzono w szkołach wskazują, że jest to forma pracy aktywizująca dziecko i zachęcająca je do nauki, której podstawą jest refleksja na temat własnego uczenia się.

⁹ A. Brzezińska, E. Misiorna (1998), *Istota i sens oceniania dziecka w młodszym wieku szkolnym*, w: „Ocena opisowa w edukacji wczesnoszkolnej”, Poznań: WOM; I. Chodoń, E. Ziętkiewicz (2003), *Jak oceniać w kształceniu zintegrowanym*, Warszawa: Wyd. Szkolne PWN.

Oto kilka propozycji ćwiczeń¹⁰:

PĘTLE ZE WSPOMNIENIAMI (*Moja biografia językowa*, s. 11-12)

Cele:

- rozwijanie umiejętności tworzenia kategorii i podkategorii przedmiotów,
- rozwijanie umiejętności matematycznych: liczenie, działania na zbiorach (liczba elementów w zbiorach, część wspólna zbiorów, porównywanie zbiorów),
- kształcenie umiejętności komunikacyjnych w języku obcym: odpowiadanie na pytania, rozumienie prostych poleceń.

Materiały:

- trzy różnokolorowe pętle z grubego sznurka,
  - pamiątki z wakacji przyniesione przez dzieci i nauczyciela.
- ▶ Zebrane przez dzieci pamiątki z wakacji mogą być pretekstem do dyskusji nie tylko o innych krajach i ich mieszkańcach, ale także mogą nam posłużyć w konstruowaniu zadań matematycznych takich, jak: liczenie, klasyfikowanie przedmiotów, działania na zbiorach (liczba elementów w zbiorach, część wspólna zbiorów, porównywanie zbiorów).
  - ▶ *Podzielimy się na grupy według koloru oczu. Zajmijcie miejsce na dywanie: każda grupa w jednym rogu. Połóżcie przewiezione przez was z wakacji pamiątki na dywanie. Pomyślcie, jak można je podzielić na różne grupy, według jakiego klucza, np. kształtu, koloru? A może sami wymyślicie jakiś klucz do zrobienia takiego podziału? Po kolei pogrupujcie pamiątki, powiedzcie innym, dlaczego tak je podzieliłiście.*
  - ▶ *Policzcie, ile jest elementów w każdej propozycji podziału. Zanotujcie na kartce wasze wyniki obserwacji.*
  - ▶ Po wykonaniu zadań dzieci mogą wpisać do swojej *Biografii językowej* to, co udało im się zebrać w czasie wakacji.

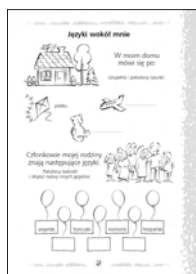
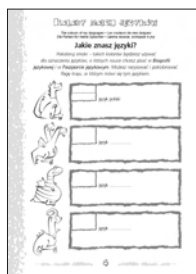
JAK CZYTAĆ WYKRESY? (*Moja biografia językowa*, s. 5)

Cele

- rozwijanie umiejętności liczenia,
- pokazanie dzieciom, co to jest wykres (kołowy i słupkowy) i do czego służy,
- kształcenie umiejętności komunikacyjnych: rozumienie poleceń nauczyciela, określenia ilości: liczebni, więcej, mniej.

Materiały

- kolorowa kreda,
  - kolorowe kółka z papieru samoprzylepnego (niebieskie, zielone, czerwone i pomarańczowe),
  - 4 kolorowe pudełka na kółeczka (niebieskie, zielone, czerwone i pomarańczowe).
- ▶ Zadania te można wykonać na boisku, przed szkołą a nawet w klasie. *Będziemy dzisiaj mówili o różnych językach, jakich się uczymy i jakie znamy. W tych kolorowych pudełkach są kółeczka. Na tablicy mamy opis kółeczek: niebieskie oznacza, że uczę się języka angielskiego, czerwone – że uczę się niemieckiego, zielone – że uczę się francuskiego, a pomarańczowe oznacza – że uczę się jeszcze innego języka, np. kaszubskiego, czeskiego lub jeszcze innego.*

¹⁰ opracowane na podstawie ćwiczeń przygotowanych przez zespół Projektu Spectrum, patrz: H. Gardner (red.), (1998), Project Spectrum: *Early Learning Activities*, New York: Teachers College Press.

Najpierw poproszę dzieci, które uczą się języka angielskiego o wzięcie z niebieskiego pudełka niebieskiego kółeczka i przyklejenie go w widocznym miejscu na swetrze. Złapcie się za ręce i zróbcie koło. Teraz poproszę o zabranie z czerwonego pudełka czerwonego kółeczka te dzieci, które uczą się języka niemieckiego. Dzieci, które mają czerwone kółeczka, robią koło. Teraz mogą przykleić sobie zielone kółeczko i zrobić koło dzieci, które uczą się języka francuskiego. Czy są wśród nas dzieci, które uczą się innych języków? Jeśli tak, to sięgnijcie do pomarańczowego pudełka i stańcie w swoim kole. Uwaga teraz koła muszą się połączyć! Nauczyciel pomaga dzieciom utworzyć jedno koło, tak aby dzieci mające ten sam kolor kółeczka stały obok siebie. Następnie rysuje środek koła i wyznacza części koła odpowiadające liczbie dzieci z kółeczkami w jednym kolorze. Rozmawia z dziećmi, które części są większe, a które mniejsze i dlaczego.

- To samo ćwiczenie można zrobić z dziećmi ustawionymi w kilku rzędach.

ZACZAROWANE PUDEŁKA (Moja biografia językowa, s. 24-25)

Cele

- budowanie motywacji dzieci do nauki,
- rozwijanie umiejętności samooceny,
- przygotowanie do wypełniania kart samooceny.

Materiały

- Pudełko po słodyczach, małych butach.

Każde dziecko dowolnie ozdabia swoje zaklasyfikowane pudełko. Po każdej lekcji samodzielnie pisze (lub prosi nauczyciela o napisanie) na karteczce, co mu się dzisiaj udało.

Rozwijanie umiejętności językowych i interkulturowych

Elementy kulturowe i interkulturowe stanowią integralne części kolejnych stron Europejskiego portfolio językowego. Zadania, jakie proponujemy dzieciom są osadzone w polskim kontekście społeczno-kulturowym. Mają one na celu zachęcenie dzieci do refleksji nad własną tożsamością, własną kulturą a także do refleksji nad kulturą innych oraz do akceptacji i tolerancji inności.

Materiały są zgodne z celami kształcenia i wychowania, jakie stawia sobie polska szkoła w pierwszym etapie edukacyjnym. Zadania przygotowujące do pracy z Portfolio powinny, zgodnie z założeniami podstawy programowej i wywodzącymi się z niej programami nauczania, „rozwijać umiejętności dziecka poznawania siebie oraz otoczenia rodzinnego, społecznego, kulturowego, technicznego i przyrodniczego dostępnego jego doświadczeniu oraz wzmacniać poczucie tożsamości kulturowej, historycznej, narodowej i etnicznej dziecka (...), kształtować umiejętności nawiązywania i utrzymywania kontaktów z innymi dziećmi, dorosłymi, osobami niepełnosprawnymi, przedstawicielami innej narodowości i rasy”¹¹.

Jak przygotować dzieci do pracy z Portfolio językowym, jak rozwijać u nich wrażliwość interkulturową? Podajemy kilka przykładów.

Elementy kulturowe i interkulturowe stanowią integralne części kolejnych stron Portfolio

¹¹ Podstawa programowa dla pierwszego etapu kształcenia z dnia 9 maja 2002 r., Dziennik Ustaw RP nr 51.

Dzieci chętnie opowiadają o swoich doświadczeniach i przeżyciach. Nauczyciel może więc zapytać:

- Czy i gdzie spotkali jakąś osobę mówiącą innym językiem niż polski? A może usłyszeli inny język w telewizji czy w radiu?
- Czy wokół nich spostrzegli jakieś napisy, teksty w językach obcych? W jakich?
- Czy lubią poznawać inne kraje? Czy podróżują z rodzicami i gdzie? Czy może lubią oglądać programy w telewizji na temat innych krajów?
- Czy znają polskie tradycje obchodzenia różnych świąt? Czy wiedzą, jak obchodzi się święta w innych krajach?
- Czy znają tradycyjne polskie potrawy? Czy znają potrawy z innych stron świata? Jakie?
- Jacy są ich ulubieni bohaterowie bajek i filmów? Z jakich krajów pochodzą? Jakich bohaterów książek poznają na innych lekcjach? Czy wiedzą, z jakich krajów pochodzą?

Te doświadczenia dzieci mogą zapisać w swoich *Portfolio*.

JĘZYKOWY DETEKTYW (*Moja biografia językowa, s. 17*)

Cele:

- obserwacja otaczającej rzeczywistości,
- kształcenie wrażliwości językowej – dzieci umieją rozpoznać różne języki,
- rozwijanie kreatywności dzieci,
- kształcenie umiejętności pracy w grupie.

Materiały:

- opakowania po różnych produktach,
  - klej, nożyczki, karton.
- ▶ *Wokół nas jest wiele napisów w językach obcych. Poszukajcie ich, na przykład na opakowaniach różnych produktów, na wystawach sklepowych, w gazetach czy w telewizji. Zanotujcie je lub przynieście do klasy.*
- ▶ *Z przyniesionych przez dzieci opakowań mogą powstać interesujące projekty, np. osiedle wieżowców z opakowań po kosmetykach, makieta nakrytego stołu, na którym zamiast dań są opakowania po produktach spożywczych, czy kula ziemiska zrobiona z oblepionego masą papierową balonika, na którym naklejono teksty w różnych językach.*

WIEM, Z JAKICH KRAJÓW POCHODZĄ CI BOHATEROWIE (*Moja biografia językowa, s. 18*)

Cele:

- dzieci poznają i przedstawiają bohaterów swoich ulubionych bajek i filmów,
- dzieci poznają bohaterów bajek i baśni innych narodów.

Materiały:

- tabelka,
  - ilustracje,
  - kartki,
  - kredki.
- ▶ *Uzupełnij tabelkę – wpisz do niej pięciu swoich ulubionych bohaterów książek i filmów. Czy wiesz, z jakich krajów pochodzą? Zapytaj dwie osoby w klasie (jedną dziewczynkę i jednego chłopca), jakich bohaterów wybrali. Uzupełnij swoją tabelkę.*

imię		imię		imię	
bohater	kraj	bohater	kraj	bohater	kraj

- ▶ W Biografii językowej na stronie 18 znajdź listę bohaterów z różnych stron świata. Podkreśl tych, którzy znaleźli się w twojej tabelce. Następnie połącz bohatera z państwem, z którego pochodzi.
- ▶ Czy potrafisz powiedzieć, z jakich krajów pochodzą pozostałe postacie? Jeśli tak, połącz bohatera z jego krajem. Jeśli nie, zajrzyj do encyklopedii lub poszukaj brakujących informacji w Internecie.
- ▶ Jeśli chcesz, możesz dopisać jeszcze do listy na stronie 18 innych znanych Ci bohaterów. Może to będą bohaterowie z Twoich lektur szkolnych?

Dzieci mogą też uzupełnić Galerię portretów, która jest na tej samej stronie Mojej biografii językowej ilustracjami lub swoimi rysunkami.

ZAPROSZONY GOŚĆ (Moja biografia językowa s. 8)

Cele:

- kształcenie wrażliwości na innych oraz rozwijanie zainteresowania dzieci innymi osobami, ich kulturą,
- uczenie dzieci przygotowania wywiadu,
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych dzieci (umiejętność zadawania pytań w języku obcym, rozumienie odpowiedzi).

Materiały:

- magnetofon z mikrofonem,
  - aparat fotograficzny.
- ▶ Zapraszamy do klasy osobę pochodzącą z innego kraju. Musimy przygotować tę wizytę: *Jak moglibyśmy przedstawić uczniów z naszej klasy? Co warto pokazać w naszej klasie? Na przykład prace wykonane na zajęciach, wybrane prace z Portfolio, nasze skarby z wakacji? O co chcielibyśmy zapytać naszego gościa? – przygotowanie zestawu pytań (Gdzie mieszkasz, Jak się nazywasz? Czy masz rodzeństwo? Jaka jest twoja ulubiona potrawa? Jaki jest twój ulubiony kolor?).* Ustalenie, kto będzie prezydentem, reporterem (inne funkcje mogą być zaproponowane przez dzieci). Nagranie wywiadu z zaproszonym gościem, zrobienie zdjęć lub ilustracji.
- ▶ Po wizycie odsłuchanie wywiadu, rozmowa z dziećmi, czego się nowego nauczyły, czego się dowiedziały, co je zainteresowało.

Rozwijanie strategii uczenia się

We współczesnych koncepcjach uczenia się nauczyciel jest postrzegany jako osoba, która pomaga uczniom w doborze odpowiednich strategii uczenia się, czyli technik i metod służących uczniom do zdobywania informacji. Strategie pomagają dzieciom w uczeniu się, zapamiętywaniu i rozumieniu materiału, a także w planowaniu, monitorowaniu procesu uczenia się oraz w regulowaniu procesów poznawczych¹². Nie wystarczy jednak je znać - trzeba również nauczyć się, w jaki sposób i kiedy je stosować, bo to właśnie umiejętność ich stosowania decyduje często o sukcesie dziecka. I w tych działaniach nauczyciel powinien wspierać ucznia.

Europejskie portfolio językowe ma za zadanie rozwijanie u uczniów przede wszystkim strategii metapoznawczych, które mają ich przygotować do monitorowania swojego uczenia się i rozumienia, planowania, stawiania sobie celów oraz do samooceny.

W nauce języka obcego nauczyciel pomaga dziecku odkryć, jak trzeba się uczyć, aby uczenie się było efektywne. *Portfolio językowe* stymuluje i ułatwia te działania. Na stronach zarówno *Mojej biografii językowej* (s. 6-7), jak i *Mojego paszportu językowego* (s. 8-9) są podane przykłady, jak można się uczyć języków. Przydatne też mogą okazać się poniższe ćwiczenia.

MAGICZNA KONSTRUKCJA¹³ (*Moja biografia językowa*, s. 6-7, *Mój paszport językowy*, s. 8-9)

Cele:

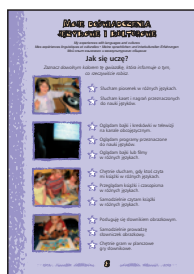
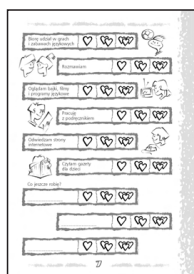
- rozwijanie strategii metapoznawczych,
- umiejętność refleksji nad procesem uczenia się.

Materiały:

- kartka bloku technicznego podzielona na 8 części,
- nożyczki,
- kredki, pisaki, pióro, długopis.

- ▶ Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat: *Jak można się uczyć języka? Jak się uczyć? Jak lubię się uczyć? Co robię, gdy chcę zapamiętać piosenkę? Co nam pomaga w nauce?* Dzieci otrzymują od nauczyciela kartkę bloku technicznego podzieloną na 8 części. Wycinają te części i każde z nich dysponuje 8 pustymi kartonikami. Na nich rysują lub piszą, jak lubią i jak uczą się języka (jeden sposób na jednym kartoniku). Następnie konstruują z nich budowlę, tak aby rysunki i teksty były widoczne. Opowiadają o elementach swojej konstrukcji: *Lubię oglądać bajki po angielsku. Gdy uczymy się piosenki na angielskim, to potem często śpiewam ją sobie w domu.*
- ▶ Drugim wariantem tego ćwiczenia jest poproszenie dzieci, aby na kartonikach napisały lub narysowały nie o tym, jak one uczą się języka, tylko: *Co trzeba robić, aby nauczyć się szybko jakiegoś języka.* Ze swoich propozycji budują magiczną konstrukcję. Dzieci, które mają największe budowle, opowiadają o tym, co zbudowały.

Następnie dzieci mogą wykonać zadanie z *Mojej biografii językowej*, podane na stronach 6-7 a potem to, podane w *Paszporcie językowym* na stronach 8-9.

¹² R. Vasta i in. (1997), *Psychologia dziecka*, Warszawa: WSiP, s. 93.

¹³ opracowane na podstawie ćwiczeń przygotowanych przez zespół Projektu Spectrum, patrz: H. Gardner (red.), (1998), *Project Spectrum: Early Learning Activities*, New York: Teachers College Press.

Samocena

ROLA SAMOOCENY W PROCESIE UCZENIA SIĘ

Według założeń polityki edukacyjnej Rady Europy ciągły proces kształcenia jest warunkiem egzystencji współczesnego człowieka, a rozpoczynając się w młodszy wiek szkolny, powinien trwać całe życie. Dotyczy to również języków obcych, których znajomość jest elementem niezbędnym dla współistnienia w wielokulturowej rzeczywistości Europy i świata. Aby zapewnić ciągłość i progresję tak rozumianej edukacji językowej, potrzebne są narzędzia pozwalające oceniać, kontrolować i planować własny proces kształcenia. Jednym z takich narzędzi jest umiejętność samooceny, dostrzegania błędów i niedociągnięć i umiejętności ich poprawy oraz refleksji dotyczącej własnego zaangażowania w naukę i sposobu swej pracy.

Stosowanie samooceny w całym złożonym procesie dostarczania uczniowi informacji na temat efektów nauczania i uczenia się jest jednym z elementów DOBREGO oceniania, czyli takiego, które nie tylko dostarcza informacji od nauczyciela, ale uruchamia także refleksje ucznia nad samym sobą oraz:

- wyzwala motywację wewnętrzną,
- pozwala dostrzec mocne i słabe strony własnej pracy,
- pomaga zaplanować poprawę własnych działań,
- przygotowuje do podjęcia odpowiedzialności za własną naukę,
- zwiększa zaufanie do samego siebie i do innych,
- zwiększa poczucie dumy z osiągnięć,
- wzmacnia poczucie własnej wartości.

Samocena wspierana autorefleksją jest podstawą samoregulacji, czyli podejmowania przemyślanych, zaplanowanych wysiłków w celu zrealizowania realistycznych, ale ambitnych celów. Jeden z modeli samoregulacji określa działania samoregulacyjne, niewątpliwie mające pozytywny wpływ na efekty uczenia się:

- przygotowanie uczenia się, planowanie, wybór celu, wewnętrzne motywowanie się, wybór strategii,
- organizowanie uczenia się,
- refleksja na temat przebiegu procesów uczenia się w kontekście postawionych celów,
- dostarczanie informacji zwrotnych w odniesieniu do efektów częściowych i końcowych,
- kierowanie motywacją i koncentracją, przeciwstawianie się zakłócającym czynnikom zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

Samoregulacja z adekwatną samooceną jest więc warunkiem efektywnego kształcenia, którego głównym celem jest wspieranie rozwoju ucznia.

SAMOOCENA W KSZTAŁCENIU ZINTEGROWANYM

Od momentu wprowadzenia w życie reformy oświaty sugeruje się zmianę w systemie oceniania ucznia. Szczególnie wyraźne jest to w pierwszym etapie edukacyjnym, gdzie uczniowie uczący się w systemie zintegrowanym są oceniani opisowo. Pozwala to na przyjęcie za punkt wyjścia aktualnej fazy rozwojowej dziecka, jego dotychczasowych możliwości i umiejętności, kreśląc jednocześnie drogę jego dalszego rozwoju.

Znakomicie mówię po słowacku!

Znakomicie mówię po polsku!

Rola nauczyciela nie sprowadza się tylko do oceniania, ale i do stwarzania warunków do samooceny. Nauczyciel uczący w klasach młodszych szkoły podstawowej powinien więc, zwiększając u dziecka wiedzę i umiejętności, wzbudzać w nim jednocześnie poczucie własnej kompetencji oraz poczucie własnej wartości, oparte na realistycznej ocenie własnych możliwości a także wzmacniać tendencję do uczenia się metodą prób i poszukiwań oraz poprawiania własnych błędów, stwarzać uczniom warunki do samodzielnego podejmowania zaplanowanego działania i wzmacniać tendencję do samodzielnego oceniania się.

Samoocena jest więc bardzo znaczącym elementem całego systemu oceniania. Pozwala nie tylko na planowanie i kontrolę własnego procesu uczenia się, ale również wzmacnia samoakceptację i poczucie własnej wartości.

Samoocena powinna być obecna na każdym etapie kształcenia, w każdym jego przedmiocie. Kształcenie językowe wspierane elementami autoregulacji, wśród których kluczową rolę odgrywa samoocena jest skuteczniejsze i bardziej efektywne, ponieważ włącza ucznia w proces nauczania, uruchamiając mechanizmy świadomego planowania, organizowania, monitorowania i oceniania kształcenia językowego. Uczeń staje się partnerem i świadomym podmiotem kształcenia współpracującym z nauczycielem w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów.

SAMOOCENA W PORTFOLIO JĘZYKOWYM DLA DZIECI OD 6 DO 10 LAT

Europejskie portfolio dla dzieci od 6 do 10 lat, zgodnie z założeniem przyświecającym idei portfolio w ogóle, jest nastawione na osobę ucznia. Stosuje rodzaj pomiaru, w którym nawet słaby uczeń ma szansę na znalezienie obszaru, wewnątrz którego osiągnął postęp. Dobrze określone cele nauczania pomagają uczniowi – współautorowi swojego *Portfolio* – uświadomić sobie swoje mocne strony. Umożliwią także wyznaczenie konkretnych celów na najbliższy tydzień, miesiąc czy rok. Ocenie postępów i wyznaczeniu celów oraz strategii służą zamieszczone w *Portfolio* karty samooceny.

Karty umieszczone w *Portfolio* zostały opracowane na podstawie szczegółowych tabel, określających osiągnięcia uczącego się w ramach poziomów biegłości językowej, zamieszczonych w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego*. Zorientowane na ucznia zachowują formę kategorii operacyjnych (*potrafię-umiem*). Zestawy wypowiedzi samooceniających dają dzieciom możliwość przeprowadzenia wielokrotnej samooceny tego samego etapu kształcenia, bądź częstszej, systematycznej oceny dokonywanej w krótszych odstępach czasu. Są one jednocześnie, dzięki podejściu zadaniowemu i atrakcyjnej formie, doskonałym sposobem na uatrakcyjnienie zajęć języka obcego.

Samoocena w *Portfolio dla dzieci*:

- bazuje na kryteriach i tabelach poziomów biegłości językowej z *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego*,
- zachowuje schemat (poziomy, umiejętności) z *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego*,
- występuje w postaci kart samooceny, odnoszących się do wszystkich sprawności językowych,
- w kartach są jasno sformułowane umiejętności językowe z poziomów A1, A2, B1,
- sformułowania umiejętności językowych są zorientowane na osobę ucznia (forma: *umiem, potrafię*),
- karty są łatwe do wypełnienia,
- karty można wypełniać wielokrotnie.

Ze względu na dynamiczny rozwój dzieci w wieku wczesnoszkolnym i różnice z niego wynikające między poszczególnymi uczniami i klasami w *Portfolio* są umieszczone dwa rodzaje kart samooceny:

- karty dla dzieci młodszych – *Co już potrafię?* (*Biografia językowa* s. 24-25), w których uczeń rysuje (lub pisze), jaką umiejętność, w ramach jakiej sprawności językowej już posiadał,
- karty dla uczniów starszych – rozpisane na poszczególne sprawności (np. karta nr 1, zamieszczona w *Biografii językowej* na stronie 27 odnosi się do sprawności słuchania), które są wypełniane według zrozumiałej i jasnej instrukcji.

Umiejętność samooceny jest bardzo trudna, szczególnie dla uczniów w młodszym wieku szkolnym. W *Portfolio językowym dla dzieci od 6 do 10 lat* pojęcie samooceny jest wytłumaczone w sposób przystępny dla uczniów. W formie komiksowej wyjaśnia zarówno istotę samooceny, także w odniesieniu do umiejętności językowych, jej rolę w procesie kształcenia i kolejne etapy jej przeprowadzania.

Aby umiejętność samooceny była przez uczniów opanowana, należy ją przeprowadzać często i systematycznie. Karty samooceny umieszczone w *Portfolio* są przeznaczone do kopiowania, tak aby uczniowie mogli dokonywać częściej samooceny. Skserowane karty powinny być przechowywane w *Dossier* ucznia.

Podsumowaniem kolejnych etapów pracy nad samooceną jest wypełnienie w *Paszporcie językowym* profilu językowego ucznia (w postaci „drzewek z listkami”). Wypełnienie przez ucznia w kartach samooceny w *Biografii językowej* wszystkich rubryk danego poziomu znacznikiem „już potrafię”, w odniesieniu do danej sprawności, jest sygnałem, że uczeń w *Paszporcie językowym*, w swoim profilu językowym, zamalowuje wybranym przez siebie kolorem języka listek, odpowiadający ocenianemu poziomowi opanowania tej sprawności.

JAK WDRAŻAĆ UCZNIÓW DO SAMODZIELNEGO OCENIANIA SIĘ

Wdrażanie do samodzielnego, rzetelnego i realnego oceniania własnej biegłości językowej powinno zacząć się już w pierwszych klasach szkoły podstawowej, a rozwijać i doskonalić przez, według założeń Rady Europy, trwający całe życie proces edukacji językowej uczącego się. Samoocena jest umiejętnością, którą uczniowie powinni nabyć na etapie wczesnoszkolnego (lub nawet przedszkolnego) kształcenia językowego, a następnie ją doskonalić, rozwija się bowiem wraz z rozwojem dziecka i zależy od wielu czynników, zarówno poznawczych, jak i społecznych. Zadaniem więc każdego nauczyciela, także języków obcych, pracującego z dziećmi w wieku wczesnoszkolnym, jest wdrażanie dzieci do samokontroli i samooceny oraz pomoc w wypracowywaniu skutecznych strategii temu służących. Samoocena oraz refleksja nad własną pracą i jej efektami nie jest dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym rzeczą łatwą, dlatego praca z *Portfolio* na tym etapie wymaga pomocy i zaangażowania zarówno nauczyciela, jak i rodziców. Jest rzeczą bardzo ważną, aby pierwsze zetknięcie uczniów z *Europejskim portfolio językowym* było dla nich pozytywnym przeżyciem.

Jak wdrażać uczniów do oceny własnych umiejętności językowych ?

Wprowadzanie elementów samooceny należy rozpocząć od rozmowy z dziećmi o umiejętności rzetelnego oceniania swojej wiedzy i swych umiejętności – nie tylko językowych. Po rozmowie dotyczącej samego pojęcia samooceny oraz uświadomieniu im, co to są umiejętności językowe i jak można je doskonalić, można, podczas kolejnych lekcji, omawiając poszczególne, zamieszczone w podręczniku (lub w materiałach dodatkowych, z których korzystamy) ćwiczenia, pokazać uczniom, jaką umiejętność językową będą rozwijać. I tak na przykład, jeżeli treści podręcznikowe skupiają się na temacie „dzikie zwierzęta”, a kolejnym ćwiczeniem realizowanym w toku zajęć jest wysłuchanie nagrania z kasy i zaznaczenie na planie ogrodu zoologicznego drogi, jaką przebył opiekun zwierząt karmiąc swoich podopiecznych, należałoby przypomnieć uczniom, że umiejętność rozumienia ze słuchu jest bardzo istotna dla posługiwania się językiem, oraz że właśnie mają możliwość „posłuchać i zrozumieć”.

Warto również, raz na jakiś czas zakończyć lekcję lub cykl lekcji refleksją dotyczącą ich treści oraz wraz z uczniami zastanowić się nad zdobytą przez nich wiedzą i nowymi umiejętnościami: *Czego nauczyliście się na ostatnich lekcjach? Jakie poznaliście nowe słowa? Co nowego potraficie? (liczyć do 20, zadać pytanie o kolor jakiegoś przedmiotu, opowiedzieć o swojej rodzinie itd.).* Należy również sprowokować uczniów do refleksji nad stopniem osiągnięcia danej umiejętności. Uczeń powinien zadać sobie pytanie: *Czy potrafisz to (np. liczyć w języku obcym do 20) robić doskonale, czy trochę się mylę i muszę jeszcze ćwiczyć? A może wcale nie opanowałem jeszcze tej umiejętności, wobec tego powinienem wyznaczyć sobie konkretny cel: muszę się jej nauczyć.*

Oczywiście, nie obejdzie się tu bez pomocy nauczyciela, który umiejętnie naprowadzając ucznia na autorefleksję zachęca do nauki opartej na autoregulacji. Uczniowie zaczynają rozumieć, jakie są wymagania wobec nich i każdy z nich zaczyna planować swoje własne działanie, tak aby sprostać tym wymaganiom w miarę swoich sił. Jeżeli są do tego gotowi, próbują kontrolować i kierować swoim procesem uczenia się. Stąd już tylko krok do rzetelnej oceny swoich działań na lekcji i swoich osiągnięć, przy wzmocnionej motywacji do osiągnięcia konkretnego, jasno i czytelnie sformułowanego, osiągalnego sukcesu.

Przyjrzyjmy się poniższym przykładom, które ilustrują działania nauczyciela.

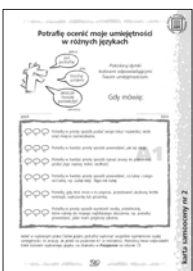
1. Wyjaśnienie uczniom pojęć: *umiejętności, doskonalenie umiejętności, umiejętności językowe.*
2. Wyjaśnienie uczniom istoty *europejskiego systemu opisu biegłości językowej.*
3. Wyjaśnienie uczniom pojęcia: *samoocena.*

- Nauczyciel wskazując położone na podłodze kółko do hula hop i woreczek z fasolą pyta uczniów: *Jak oceniacie swoje możliwości, czy wrzucicie woreczek do koła stojąc blisko niego? (Odpowiedź: Tak!) Czy dorzucicie do koła stojąc znacznie dalej? (Raczej tak...) Czy wcelujecie woreczkiem w środek koła stojąc bardzo daleko z zawiązanymi oczami? (Raczej nie, trzeba poćwiczyć itp.).* Następnie uczniowie wykonują kilka rzutów, aby sprawdzić, czy prawidłowo ocenili swoje możliwości oraz sytuację, w jakiej odbywała się próba.
- Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że właśnie dokonali samooceny swoich umiejętności fizycznych i swojej zręczności. Wspólnie analizują, czy samoocena dzieci była adekwatna do ich realnych możliwości w tej konkretnej sytuacji. Zostaje uwypuklony fakt, że samoocena pomaga w osiągnięciu jakiejś umiejętności (po kilkakrotnym przećwiczeniu rzutu z zawiązanymi oczami prawdopodobnie udałoby się tego dokonać). *Czy możemy zastosować samoocenę do określania swoich umiejętności językowych? Podajcie przykłady.*

Kolejne etapy przygotowania uczniów do samooceny swoich umiejętności językowych to na przykład:

- Nauczyciel wyjaśnia dzieciom, że zawarte w *Portfolio* karty służą takiej właśnie samoocenie. Pomogą określić własne osiągnięcia (jest powód do pochwalenia się nabyciem lub udoskonaleniem którejś z umiejętności językowych), rozpoznać własne potrzeby (można zorientować się, jaką umiejętność należy ćwiczyć i w jakim zakresie) oraz wyznaczyć cele (*chcę skakać na nartach jak Małysz, a z języka angielskiego chcę ...*).
4. Praca z kartami samooceny pod kierunkiem nauczyciela (wspólna).
    - Nauczyciel wspólnie z uczniami analizuje wybraną przez siebie kartę samooceny, pozwalając uczniom swobodnie wypowiadać się i komentować własne umiejętności, doprowadzając do dyskusji nad koniecznością przemyślanych i rzetelnych ocen. Można pomóc uczniom w analizie poszczególnych kategorii operacyjnych podając konkretne przykłady w języku obcym.
  5. Wyjaśnienie potrzeby i istoty samooceny umiejętności językowych.
  6. Samodzielna praca z kartami samooceny.

★ Bank pomysłów

W banku pomysłów przedstawiamy propozycje ćwiczeń, które można zaproponować uczniom w trakcie tworzenia przez nich swoich *Portfolio językowych*.

Czym jest biografia językowa/paszport językowy (*Biografia językowa, s. 2, Paszport językowy, s. 1*)

Kilka pomysłów

- **Czy warto uczyć się języków?** Uczniowie zastanawiają się, dlaczego znajomość języków obcych jest tak ważna. W grupach wykonują plakat przedstawiający korzyści płynące ze znajomości różnych języków obcych.
- **Dokumenty.** Uczniowie tworzą własny paszport i biografię, zastanawiają się nad podobieństwami między tymi dokumentami a *Europejskim portfolio językowym*.

Kraje w pudełku

Nauczyciel pokazuje na rzutniku mapę Europy z *Paszportu językowego*. Wyjaśnia uczniom, czym zajmuje się Rada Europy i jakie kraje do niej należą. Dzieci podają znane im nazwy krajów europejskich i wspólnie z nauczycielem podpisują je na mapie. Każda para dzieci dostaje „pod opiekę” jeden kraj, to znaczy ma za zadanie zbierać przez cały semestr informacje o tym kraju, np.:

- pełną nazwę kraju,
- flagę,
- jakimi językami się w nim mówi,
- jak wyglądają stroje ludowe,
- ciekawe zwyczaje,
- znany zabytek,
- inne.

Nauczyciel przygotowuje pudełko z przegródkami. W nim będą przechowywane informacje o wybranych przez dzieci krajach. Na końcu semestru dzieci wyjmują zebrane przez siebie materiały i przygotowują plakat.

Jestem biografem

Biografia to historia o życiu jakiejś osoby. Zawiera same ważne informacje.

Biograf to osoba, która opisuje życie jakiejś postaci. Może ona w pisanej biografii wyrazić swoją opinię o opisywanej osobie.

Wyobraź sobie, że jesteś biografem jakiejś osoby, którą znasz i lubisz (mamy, taty lub innej osoby z twojej rodziny, kolegi, koleżanki). Napisz jej biografię. Pomogą Ci w tym pytania:

- Kogo dotyczy biografia?
  - Kiedy się ta osoba urodziła? Gdzie?
  - Gdzie chodziła do szkoły?
  - Jaki ma zawód?
  - Co lubi robić? Jak spędza czas wolny?
  - Czy w jej życiu zdarzyła się jakaś ciekawa historia?
- Jeśli chcesz możesz na końcu napisać:
- Dlaczego wybrałeś/wybrałaś właśnie tę osobę?
  - Dlaczego ją lubisz?

Biografia Europka

Napisz biografię Europka. Urodził się on 5 maja 2004 roku w Krakowie.

Marysia i Krzys

Materiały: dzieci siedzą w kole na dywanie. W środku leżą obrazki (1. dzieci 2. przedszkole z podpisem Częstochowa 3. szkoła z podpisem Kraków 4. kilka kamyków 5. kilka kapsli 6. Japonka na tle gór 7. igłó i Eskimos 8. bawiące się dzieci różnych ras 9. dzieci i wielbłądy). Nauczyciel, wybierając obrazki opowiada im historię Marysi i Krzysia.

Marysia i Krzys to bliźnięta. Urodzili się 5 maja 1999* roku w Częstochowie. Do przedszkola chodzili w Częstochowie. We wrześniu tego roku rozpoczęli naukę w Szkole Podstawowej nr 4 w Krakowie. Marysia i Krzys są wielkimi zbieraczami. Marysia zbiera różnokolorowe kamyki a Krzys ma kolekcję kapsli. Obydwoje uwielbiają podróże z rodzicami. Podczas tych wyjazdów spotykają fascynujących ludzi. W trakcie ostatniej podróży w Beskidy spotkali Japonkę, która mieszka tam od lat, bo pokochała polskie góry. Ta Pani pokazała im, jak witają się Japończycy i nauczyła ich powitania po japońsku. Jakie jeszcze inne przygody z osobami, które mówią różnymi językami mogły mieć dzieci?

Uczniowie wybierają jeden z obrazków i wymyślają do niego inne przygody Marysi i Krzysia.

*Rok urodzenia Marysi i Krzysia powinien być zbliżony do roku urodzenia dzieci w naszej klasie.

Ta biografia, paszport należy do..... (Biografia językowa, s. 3, Paszport językowy, s. 4-5)

Kilka pomysłów

- **Dane osobowe.** Uczniowie zastanawiają się, jakie dane wpisuje się w różnych formularzach. Jakie informacje są najistotniejsze? Można wspólnie obejrzeć kilka formularzy (m.in. wniosek paszportowy).
- **Podpis i pieczęć.** Uczniowie projektują własną pieczętkę (np. z ziemniaka) i ćwiczą swój podpis.

Blank passport form template with fields for name, surname, date of birth, place of birth, and address.

Paszport Europejka

Europek bardzo dużo podróżuje. Przygotuj dla niego paszport.

Jakie informacje muszą się tam znajdować?

Zdjęcie Europejka (patrz aneks)

Imię i nazwisko

Data urodzenia

Miejsce urodzenia

Adres zamieszkania

Nauczyciel może wyeksponować w klasie prace dzieci (np. wieszając je na sznurku przypięte klamkami do bielizny).

Blank passport form template with fields for name, surname, date of birth, place of birth, and address, and a space for a photo.

Do kogo należy ta karta paszportu?

Dzieci wypełniają stronę 4 i 5 *Paszportu językowego*. Nauczyciel kseruje każdemu dziecku stronę 5. Dzieli klasę na dwie równoliczne grupy: A i B, które stają naprzeciwko siebie w dwóch rzędach. Następnie wybiera kapitana każdej z nich. Kapitanowie zbierają kserokopie kart z paszportu w swoich grupach. Kapitan grupy A odwraca karty i uczniowie z grupy B losują je. Na dany przez nauczyciela znak dzieci z grupy B mają za zadanie odszukać właścicieli kart, zadając dzieciom z grupy A pytania w języku obcym lub w języku macierzystym:

Jak ma na imię twoja mama / twój tata?

Czy masz rodzeństwo?

Jakie znasz języki?

Gdy już odnaleziono wszystkich właścicieli kart, następuje zmiana i grupa A losuje od kapitana grupy B karty z paszportu, a na dany przez nauczyciela znak poszukuje ich właścicieli.

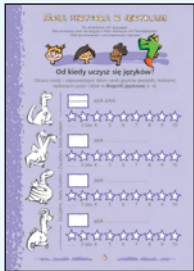
Blank passport form template with fields for name, surname, date of birth, place of birth, and address, and a space for a photo.

To ja!

Materiały: kartonowy szablon sześciianu o boku 10 cm, kolorowy papier, kolorowe gazety, nożyczki, klej, zdjęcia, pocztówki, kredki. Dzieci przygotowują swoją magiczną kostkę. Razem z rodzicami przygotowują szablon sześciianu o boku 10 cm i wycinają go. W szkole w każdym kwadracie dzieci ilustrują informacje o sobie:

1. Imię i nazwisko – zdjęcie lub portret.
2. Data urodzenia – zdjęcie, jak byłem / byłam mała.
3. Miejsce urodzenia – fragment kartki pocztowej, zdjęcia.
4. Kim będę jak dorosnę?
5. Jak lubię spędzać wolny czas – ilustracja, podpis.
6. Moja ulubiona potrawa.

Kolory moich języków: Jakie znasz języki (*Biografia językowa, s. 4*), Języki wokół mnie (*Biografia językowa, s. 5*), Moja przygoda z językami (*Paszport językowy, s. 6-7*)

Kilka pomysłów

- **Jaki to język?** – Uczniowie na podstawie nagrania audio i zapisu graficznego rozpoznają różne języki
- **Powitania w różnych krajach.** Uczniowie poznają słowa powitania w innych językach oraz towarzyszące im gesty.

Wykres

Po przeprowadzeniu ankiety *Jakimi językami mówią nasi najbliżsi?* uczniowie na dużej planszy sporządzają wykres. Na osi poziomej wykresu znajdują się języki, na pionowej – kolejne liczby. Im więcej osób z rodzin uczniów mówi danym językiem, tym wyższy jest słupek tego języka na wykresie. Po wykonaniu wykresu uczniowie wspólnie z nauczycielem analizują – jakimi językami posługuje się najwięcej (najmniej) osób z najbliższego otoczenia uczniów.

Jakimi językami mówią nasi sąsiedzi?

Uzupełnij krzyżówkę brakującymi literkami znajdującymi się na górnych, jaśniejszych kolumnach. Nie możesz pomieszać kolumn, ale literki w nich są wymieszane. Żeby sobie ułatwić zadanie skreślaj literki, których używasz. Te, które już są widoczne w krzyżówce, są skreślone.

	B	E	I	S	I	I	W	D	J	W									
L	I	A	W	S	K	A	C	E	D	Z	S	M	Z	K	K				
S	N	O	S	W	C	K	U	S	I	U	S	A	C	N	E	K	K	U	U
P	O	T	N	Ł	O	R	U	S	K	K	R	R	O	Z	Y	Ó	U	U	A
	N	A	S	I	S	A	S	I	E	D	Z	I	M	Ó	W	I	A		
P	O		N								C	E							
	B		A					K		A		S							
L			W					S			O					S			
								I		S		E							

Czy znasz te języki?

Połącz strzałkami wyrazy z nazwami języków

¿Como estás?	francuski
See you	hiszpański
Hoe gaat het met je	niemiecki
Ça va?	holenderski
Tschüs dein Martin	angielski

Stacje zadaniowe – polegają na zorganizowaniu w klasie tylu stanowisk zadaniowych, ile jest ćwiczeń / zadań (tzn. stolików, na których są ułożone powielone ćwiczenia). Uczniowie, indywidualnie lub w grupach, otrzymują przygotowane przez nauczyciela karty startowe, na których zapisują swoje odpowiedzi. Nauczyciel informuje ich, jakie są warunki zaliczenia kolejnych zadań. Na przykład:

1. Europek wybrał się pociągiem w wielką podróż po Europie. Jakie kraje odwiedził? Dowiesz się, gdy odpowiednio połączysz sylaby w wagonikach.
2. Kasia kolekcjonuje widokówki z pozdrowieniami w różnych językach. Wybierz jedną z widokówek i zapisz na swojej karcie startowej numer widokówki oraz w jakim języku jest ona napisana.
3. Europek zna wiele języków. Języki, które zna, zostały zakodowane (kodowanie np. alfabetem lotniczym, przyporządkowanie literom alfabetu cyfr, lub inne wybrane przez nauczyciela). Wybierz jedną z kartek i odczytaj język. Wynik wpisz na swojej karcie.

Ćwiczenia / zadania nauczyciel przygotowuje sam, dostosowując je do możliwości uczniów.

Jak uczyć się języków (Biografia językowa, s. 6-7)

Kilka pomysłów

- **Jak się uczyć?** – Uczniowie przeprowadzają sondaż w klasie na temat ulubionych sposobów uczenia się.
- **Co należy robić, aby skutecznie uczyć się języków?** – W klasie jest przeprowadzona dyskusja (burza mózgow).

Jak się uczyć – moje obserwacje

Przez jakiś czas, np. miesiąc, uczniowie w podręczniku, zeszytach ćwiczeń i zeszytach przedmiotowym rysują odpowiedni symbol (serduszek, uśmiechniętą buzię lub gwiazdkę) przy ćwiczeniach, które bardzo im się podobały. Po tym okresie przeglądają podręcznik próbując ustalić, jaki typ ćwiczenia jest dla nich najprzyjemniejszy i jaki przynosi najlepsze efekty.

Jak uczyć się języków?

Uczniowie zastanawiają się, w jaki sposób najlepiej uczą się języka. Na dużej planszy rysują (z nauczycielem) symbole: oko (wzrokowcy), ucho (słuchowcy), „ludzika” (kineestetycy). Po zanalizowaniu wraz z nauczycielem przykładów (*najlepiej uczyć się, gdy Pani pokazuje rysunki; lubię słuchać kaset; lubię takie lekcje, kiedy mogę grać w gry ruchowe*), uczniowie wpisują swoje imiona pod odpowiednimi symbolami.

Uwaga: uczniowie wspólnie mogą wymyślić jakieś inne symbole (np. serce: lubię pomagać na lekcji mojej koleżance z ławki).

Poradnik dla uczącego się języków

Uczniowie w grupach lub wspólnie z nauczycielem tworzą poradnik **dla uczącego się języków**. Stworzony przez uczniów może być sformułowaniem zasad skutecznego uczenia się i mieć np. formę plakatu.

Mój pamiętnik: O osobach.... (Biografia językowa, s. 8), O moich marzeniach (Biografia językowa, s. 9), O moich dotychczasowych podróżach (Biografia językowa, s. 10-13)

Kilka pomysłów

- **Pamiętka z Polski** – Uczniowie zastanawiają się, co byłoby najciekawszą pamiętką dla ich rówieśnika opuszczającego Polskę. Przygotowują krzyżówkę, której hasło zdradzi, jaka to pamiętka. Pytania w krzyżówce powinny dotyczyć tematyki regionalnej.
- **Moje spotkania z innymi dziećmi** – Dzieci wyobrażają sobie swoje spotkanie z rówieśnikiem, pochodzącym z innego kraju i przedstawiają je w dowolnej formie (opowiadanie, komiks, rysunek, drama).
- **Moje podróże** – Uczniowie przygotowują prezentację, opisującą ich wrażenia po odbytej podróży (plakat, komiks, multimedia, dziennik z podróży).

Kufier wspomnień

Uczniowie losują z kufra (pudełka, kapelusza, plecaka lub innego przedmiotu) karteczki z różnymi pamiętkami. Ich zadaniem jest opisanie wspomnień i wrażeń, jakie one przywołują. Zadaniem klasy jest odgadnięcie, o jaką rzecz chodzi. Dla ułatwienia można podać np. pierwszą literę.

Z Meksyku przywozłem -----

Z Paryża przywozłem -----

Z Londynu przywozłem -----

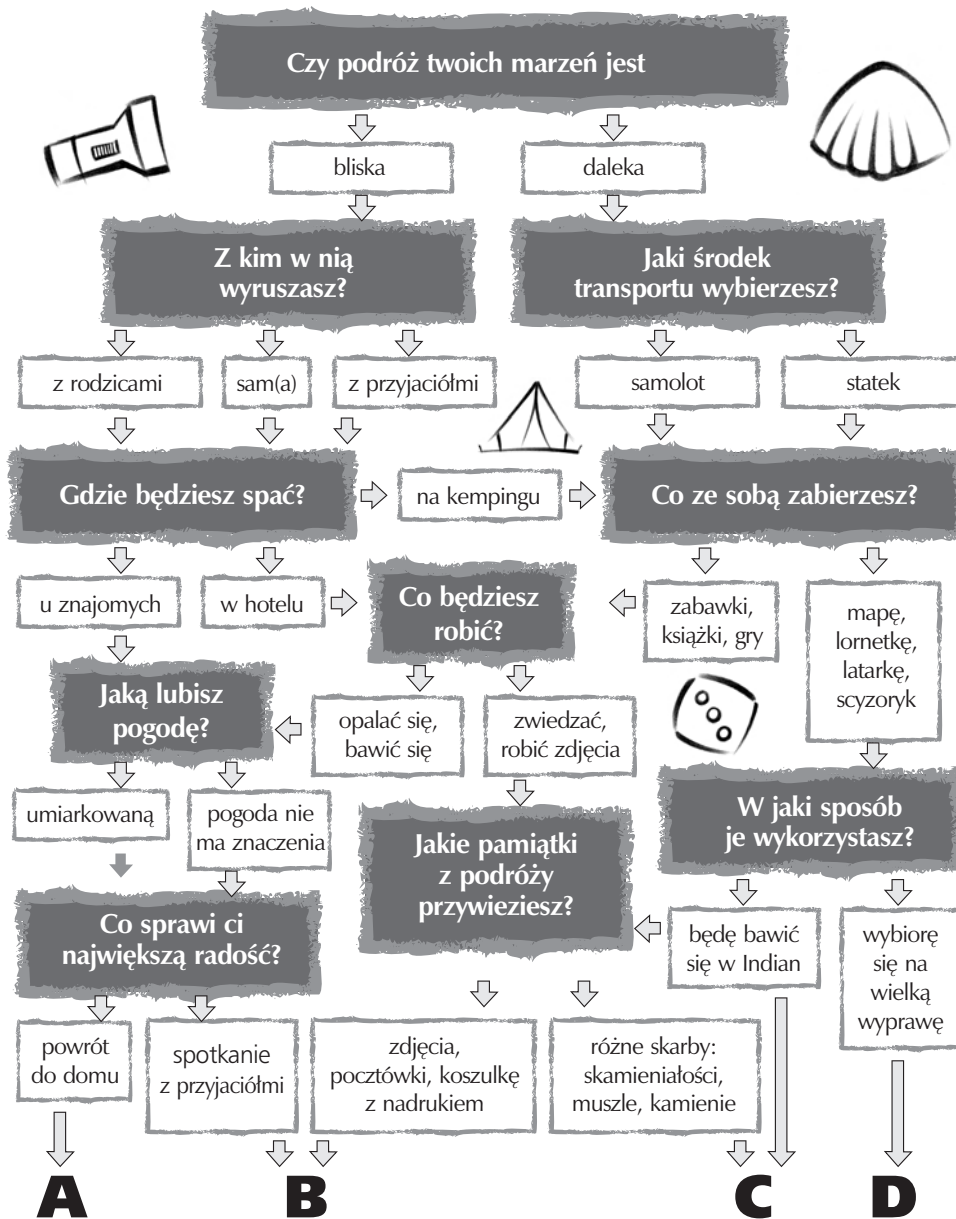
Moja podróż do....

Materiały: samoloty z papieru, hula-hop

Każde dziecko przygotowuje z papieru samolot. Wszystkie dzieci siedzą w kole a hula-hop jest w środku koła. Dzieci kolejno starają się trafić samolotem do jego środka i mówią, gdzie chciałyby pojechać oraz kogo chciałyby zabrać ze sobą w tę podróż i dlaczego.

Czy jesteś podróżnikiem?

Wyobraź sobie, że masz szansę wyruszyć w podróż swoich marzeń. Idź za strzałkami, wybierając takie odpowiedzi, które najbardziej ci odpowiadają.

Teraz możesz sprawdzić swój wynik

A

Wielkie podróże raczej cię nie pociągają, wolisz krótsze wycieczki. Niechętnie wyjeżdżasz daleko od domu, a wolny czas najbardziej lubisz spędzać wśród najbliższych ci osób. Jednak chętnie poznajesz nowych ludzi, dlatego warto, abyś uczył(a) się języków!

B

Wyjeżdżając zabierasz z domu wszystko to, co lubisz. Wolisz odpoczywać i bawić się niż wspinąć po trudnych górskich szczytach. Podczas wyjazdów, kontakty z rówieśnikami są dla ciebie prawdziwą frajdą, dlatego warto, abyś uczył(a) się języków!

C

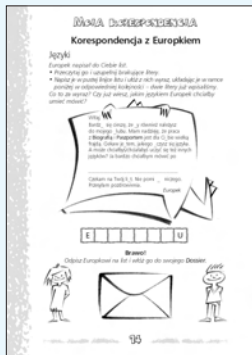
Lubisz podróże i potrafisz się dobrze bawić. Na szczęście, nie podejmujesz lekkomyślnie ryzyka. Przed wyjazdem skrupulatnie się przygotowujesz. Lubisz zwiedzać nowe miejsca i przechowywać pamiątki z podróży, dlatego warto, abyś uczył(a) się języków!

D

Jesteś prawdziwym globtroterem! Cechuje cię duża odwaga. Nie boisz się podejmować ryzyka. Wszystko co nowe i nieznanne, pociąga cię. Potrafisz być bardzo samodzielny(a). Podróżowanie to Twój żywioł, dlatego warto, abyś uczył(a) się języków!

Moja korespondencja: Korespondencja z Europekiem (*Biografia językowa, s. 14*),
Moja poczta domowa (*Biografia językowa, s. 15*)

- Kilka pomysłów**
- **Pozdrowienia z wakacji** – W grupach uczniowie redagują pozdrowienia z wakacji, na przykład SMS, kartkę pocztową czy wiadomość e-mail.
  - **Poczta do Europek** – Nauczyciel przygotowuje skrzynkę pocztową (kolorowe pudełko z podobizną Europek) i zachęca dzieci do pisania listów do Europek (*nauczyciel odpisuje na listy*).
  - **Kartka z podróży** – Dzieci piszą pocztówki z podróży swoich marzeń. Na drugiej stronie rysują ilustrację lub nakleją wycięte zdjęcia czy rysunki z kolorowych gazet.

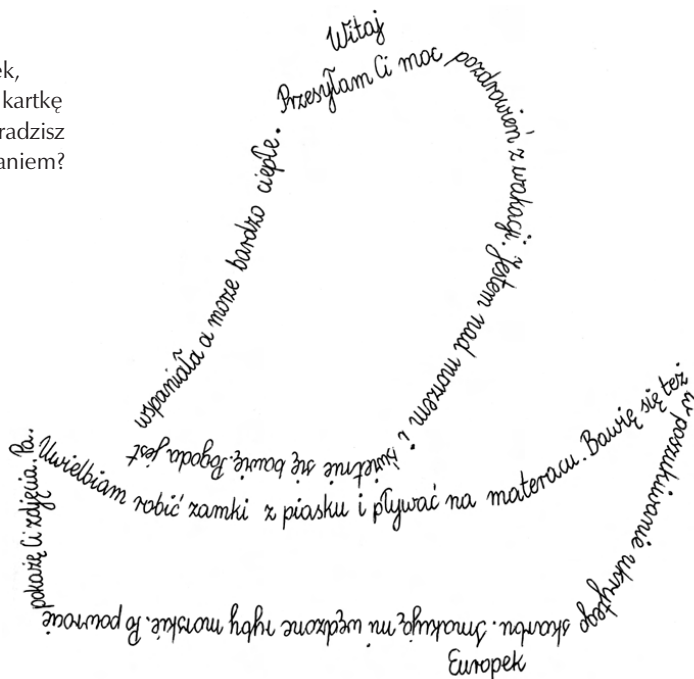
Kartki z życzeniami
Nauczyciel prosi dzieci, aby przyniosły różne kartki z życzeniami (urodzinowe, imieninowe, świąteczne...).

Kiedy i do kogo wysyłamy kartki z życzeniami?
Europek obchodzi swoje urodziny 5 maja, przygotujcie dla niego kartkę z życzeniami

Co to za wiadomość? - Uczniowie losują karteczki z zapisanymi wiadomościami. Ich zadaniem jest rozpoznanie, jakiego typu jest to wiadomość (SMS, e-mail, list, pocztówka).

Przyjaźń

Dowcipny Europek, napisał do Ciebie kartkę z wakacji. Czy poradzisz sobie z jej odczytaniem?

Wyobraź sobie, że jesteś na wakacjach w jakimś zakątku Polski. Napisz do swoich przyjaciół mieszkających w innym kraju kartkę, podobną do tej, którą napisał Europek. Postaraj się, aby Twoja ilustracja była związana z miejscem, które odwiedziłeś / odwiedziłaś.

Moje obserwacje: Językowy detektyw (*Biografia językowa*, s. 17), Wiem, z jakich krajów pochodzą ci bohaterowie (*Biografia językowa*, s. 18), Znam i lubię te potrawy (*Biografia językowa*, s. 19), Moje językowe i kulturowe ABC (*Biografia językowa*, s. 20)

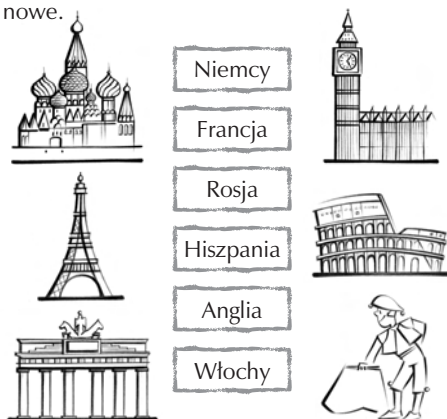
Kilka pomysłów

- **Mieszkanie dla Europejka** – Za pomocą etykiet i opakowań po produktach pochodzących z różnych krajów Unii Europejskiej, uczniowie wykonują makietę pokoju / domu dla Europejka, dziwny wynalazek lub zabawkę.
- **Z jakiego kraju pochodzi bohater tej bajki?** – Nauczyciel czyta dzieciom fragmenty bajek. Dzieci zgadują, z jakiego kraju pochodzi bohater bajki.

Znam te kraje

Czy odwiedziłeś/łaś już te kraje? Połącz rysunki z odpowiednim państwem. Dorysuj i dopisz nowe.

Wiem, z jakich krajów pochodzą ci bohaterowie

Teraz narysuj swoich ulubionych bohaterów

Kwiz o wielką nagrodę Europejka

Sprawdź swoje wiadomości na temat Unii Europejskiej, jej mieszkańców, zwyczajów, zabytków i geografii.

1. W Warszawie stoi Zamek Królewski, a w Paryżu:

- Brama Brandenburska
- Katedra Notre Dame
- Big Ben

2. W Polsce przywitasz się: „Dzień dobry!” Gdzie usłyszysz powitanie: „Grüß Gott!”?

- w Hiszpanii
- w Holandii
- w Niemczech i Austrii

3. Flaga Unii Europejskiej jest:

- niebieska z 12 gwiazdkami
- biała z 12 gwiazdkami
- niebieska z 14 gwiazdkami

4. Które z miast jest siedzibą Rady Europy i Parlamentu Europejskiego?

- Stuttgart
- Stralsund
- Strasburg

5. O mieszkańcach, np. Polaki, Niemiec i Francji, powiemy, że są:

- Azjatami
- Europejczykami
- Amerykanami

6. Tulipany i wiatraki są charakterystyczne dla krajozrazu:

- Anglii
- Finlandii
- Holandii

7. Flamenco i torreador kojarzą się z:

- Portugalią
- Grecją
- Hiszpanią

8. Które z wymienionych zdań jest prawdziwe:

- Charles Perrault jest autorem „Czerwonego Kapturka”.
- Kubuś Puchatek pochodzi z Włoch.
- Bracia Grimm napisali bajkę „Brzydkie kaczątko”.

9. Który kraj swoim kształtem przypomina wielki but?

- Grecja
- Irlandia
- Włochy

10. Hymnem zjednoczonej Europy jest:

- Oda do Młodości
- Oda do Radości
- Oda do Miłości

Bibliografia

- A. Brzezińska, E. Misiorna (1998), *Istota i sens oceniania dziecka w młodszym wieku szkolnym*, w: „Ocena opisowa w edukacji wczesnoszkolnej”, Poznań: WOM
- I. Chodoń, E. Ziętkiewicz, (2003), *Jak oceniać w kształceniu zintegrowanym*, Warszawa: Wyd. Szkolne PWN
- Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie* (2003), Warszawa: CODN.
- B. Głowacka (2002), *Europejskie Portfolio Językowe – Droga do wielojęzyczności*, w: „Języki Obce w Szkole”
- H. Denisot, (2005), *Nauczanie przedszkolne i wczesnoszkolne*, w: „Języki Obce w Szkole” 3/2005.
- A. Juszkiewicz, W. Went, 1999. Program nauczania *Poznaję świat i wyrażam siebie*, kształcenie zintegrowane w klasach 1-3, Warszawa: Didasko.
- H. Komorowska, (2001), *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa: Fraszka Edukacyjna
- I. Kopaczyńska, 2004. *Ocenianie szkolne wspierające rozwój ucznia*. Kraków: Impuls.
- M. Pamuła, (2003), *Metodyka nauczania języków obcych w kształceniu zintegrowanym*, Warszawa : Fraszka Edukacyjna.
- Podstawa programowa dla pierwszego etapu kształcenia z dnia 9 maja 2002 r., Dziennik Ustaw RP nr 51.
- R. Vasta i in. (1997), *Psychologia dziecka*, Warszawa: WSiP.

Aneks

ROZWIĄZANIA I ODPOWIEDZI

Z Mojej biografii językowej

Strona 14 – Europek chciałby mówić po ESTOŃSKU

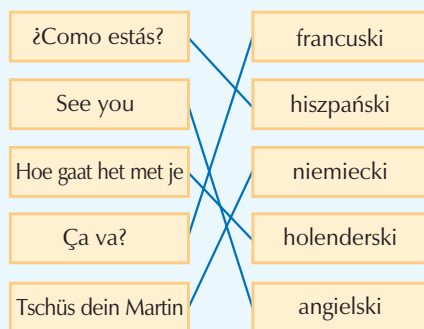
Strona 18 – *Wiem, z jakich krajów pochodzą ci bohaterowie:*

Finlandia: Muminek • Belgia: Smerfy, Dyl Sowizdrzał • Niemcy: Tomcio Paluch • Wielka Brytania: Guliwer, Harry Potter, Alicja, Kubuś Puchatek • Hiszpania: Don Kichote • Austria: Kasperl • Irlandia: Leprikon (Leprechaun) • Francja: Asterix, Kot w butach • Grecja: Herkules • Szwecja: Nils Holgersson • Polska: Pan Twardowski, Smok Wawelski • Czechy: Krecik • Włochy: Pinokio • Dania: Mała Syrenka • Rosja: Złota Rybka

Z poradnika Europek na zajęciach języka

Strona 27 – rozwiązanie krzyżówki: Nasi sąsiedzi mówią po niemiecku, czesku, słowacku, ukraińsku, białorusku, rosyjsku, litewsku i szwedzku

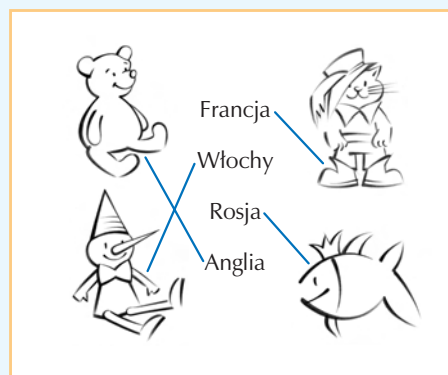
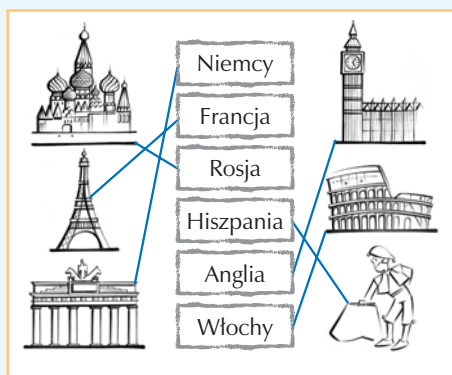
Strona 27 – *Czy znasz te języki?*

Strona 29 – rozwiązanie rebusów:

Z Meksyku przywozłem KAPELUSZ • Z Paryża przywozłem BERET • Z Londynu przywozłem CYLINDER.

Strona 32 – *Znam te kraje; Wiem, z jakich krajów pochodzą ci bohaterowie*

Strona 32 – Odpowiedzi do kwizu:

1b, 2c, 3a, 4c, 5b, 6c, 7c, 8a, 9c, 10a.

MATERIAŁY DO POWIELANIA

Zapraszamy na strony www.codn.edu.pl/portfolio

Materiały z rozdziału *Bank pomysłów*

Jakimi językami mówią nasi sąsiedzi?

Uzupełnij krzyżówkę brakującymi literkami znajdującymi się na górnych, jaśniejszych kolumnach. Nie możesz pomieszać kolumn, ale literki w nich są wymieszane. Żeby sobie ułatwić zadanie skreślaj literki, których używasz. Te, które już są widoczne w krzyżówce, są skreślone.

	~~B~~		~~E~~	~~I~~		~~S~~	~~I~~		~~I~~		~~W~~		~~D~~	~~J~~	~~W~~				
	~~I~~	~~A~~	~~W~~	~~I~~	~~S~~	~~K~~	~~A~~		~~C~~	~~E~~	~~D~~	~~Z~~	~~I~~	~~S~~	~~M~~	~~Z~~	~~K~~	~~K~~	
~~L~~	~~Ł~~	~~I~~	~~A~~	~~A~~	~~E~~	~~M~~	~~U~~	~~E~~	~~U~~	~~K~~	~~U~~	~~Z~~	~~I~~	~~E~~	~~S~~	~~S~~	~~S~~	~~I~~	
~~S~~	~~N~~	~~O~~	~~S~~	~~W~~	~~C~~	~~K~~	~~U~~	~~S~~	~~I~~	~~U~~	~~S~~	~~A~~	~~C~~	~~Ń~~	~~E~~	~~K~~	~~K~~	~~U~~	~~U~~
~~P~~	~~O~~	~~T~~	~~N~~	~~Ł~~	~~O~~	~~R~~	~~U~~	~~S~~	~~K~~	~~K~~	~~R~~	~~R~~	~~O~~	~~Z~~	~~Y~~	~~Ó~~	~~U~~	~~U~~	~~A~~
	N	A	S	I		S	A	S	I	E	D	Z	I		M	O	W	I	A
P	O		N										C		E				
		O		A					K		A			S					
	B				O			S				O				S			
L				W					I		S			E					

Czy znasz te języki?

Połącz strzałkami wyrazy z nazwami języków

¿Como estás?

francuski

See you

hiszpański

Hoe gaat het met je

niemiecki

Ça va?

holenderski

Tschüs dein Martin

angielski

Z Meksyku przywozłem -----

Z Paryża przywozłem -----

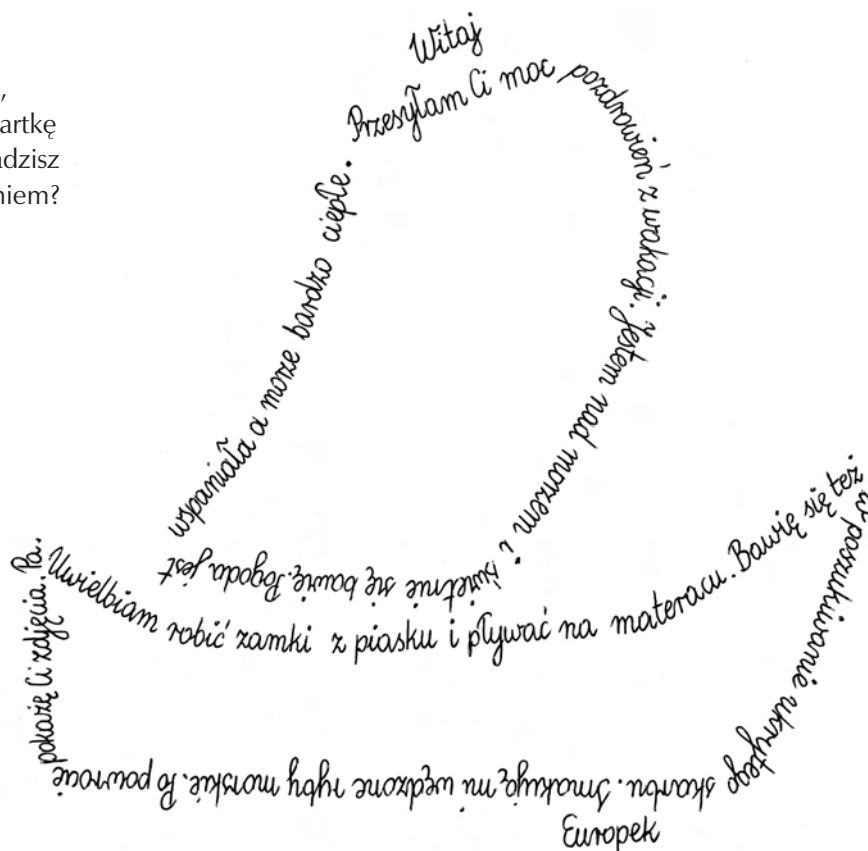

Z Londynu przywozłem -----

Przyjaźń

Dowcipny Europek, napisał do Ciebie kartkę z wakacji. Czy poradzisz sobie z jej odczytaniem?

Wyobraź sobie, że jesteś na wakacjach w jakimś zakątku Polski. Napisz do swoich przyjaciół mieszkających w innym kraju kartkę, podobną do tej, którą napisał Europek. Postaraj się, aby Twoja ilustracja była związana z miejscem, które odwiedziłeś / odwiedziłaś.

Znam te kraje

Czy odwiedziłeś/łaś już te kraje? Połącz rysunki z odpowiednim państwem. Dorysuj i dopisz nowe.

Niemcy

Francja

Rosja

Hiszpania

Anglia

Włochy

Wiem, z jakich krajów pochodzą ci bohaterowie

Francja

Włochy

Rosja

Anglia

Teraz narysuj swoich ulubionych bohaterów

Kwiz o wielką nagrodę Europka

Sprawdź swoje wiadomości na temat Unii Europejskiej, jej mieszkańców, zwyczajów, zabytków i geografii.

1. W Warszawie stoi Zamek Królewski, a w Paryżu:

- a) Brama Brandenburska
- b) Katedra Notre Dame
- c) Big Ben

2. W Polsce przywitasz się: „Dzień dobry!” Gdzie usłyszysz powitanie: „Grüß Gott!”?

- a) w Hiszpanii
- b) w Holandii
- c) w Niemczech i Austrii

3. Flaga Unii Europejskiej jest:

- a) niebieska z 12 gwiazdkami
- b) biała z 12 gwiazdkami
- c) niebieska z 14 gwiazdkami

4. Które z miast jest siedzibą Rady Europy i Parlamentu Europejskiego?

- a) Stuttgart
- b) Stralsund
- c) Strasburg

5. O mieszkańcach, np. Polaki, Niemiec i Francji, powiemy, że są:

- a) Azjatami
- b) Europejczykami
- c) Amerykanami

6. Tulipany i wiatraki są charakterystyczne dla krajobrazu:

- a) Anglii
- b) Finlandii
- c) Holandii

7. Flamenco i torreador kojarzą się z:

- a) Portugalią
- b) Grecją
- c) Hiszpanią

8. Które z wymienionych zdań jest prawdziwe:

- a) Charles Perrault jest autorem „Czerwonego Kapturka”.
- b) Kubuś Puchatek pochodzi z Włoch.
- c) Bracia Grimm napisali bajkę „Brzydkie kaczątko”.

9. Który kraj swoim kształtem przypomina wielki but?

- a) Grecja
- b) Irlandia
- c) Włochy

10. Hymnem zjednoczonej Europy jest:

- a) Oda do Młodości
- b) Oda do Radości
- c) Oda do Miłości

Materiały dodatkowe

„Zdjęcie Europka” – Zdjęcie Europka można wykorzystać do paszportu (Poradnik, s. 26).

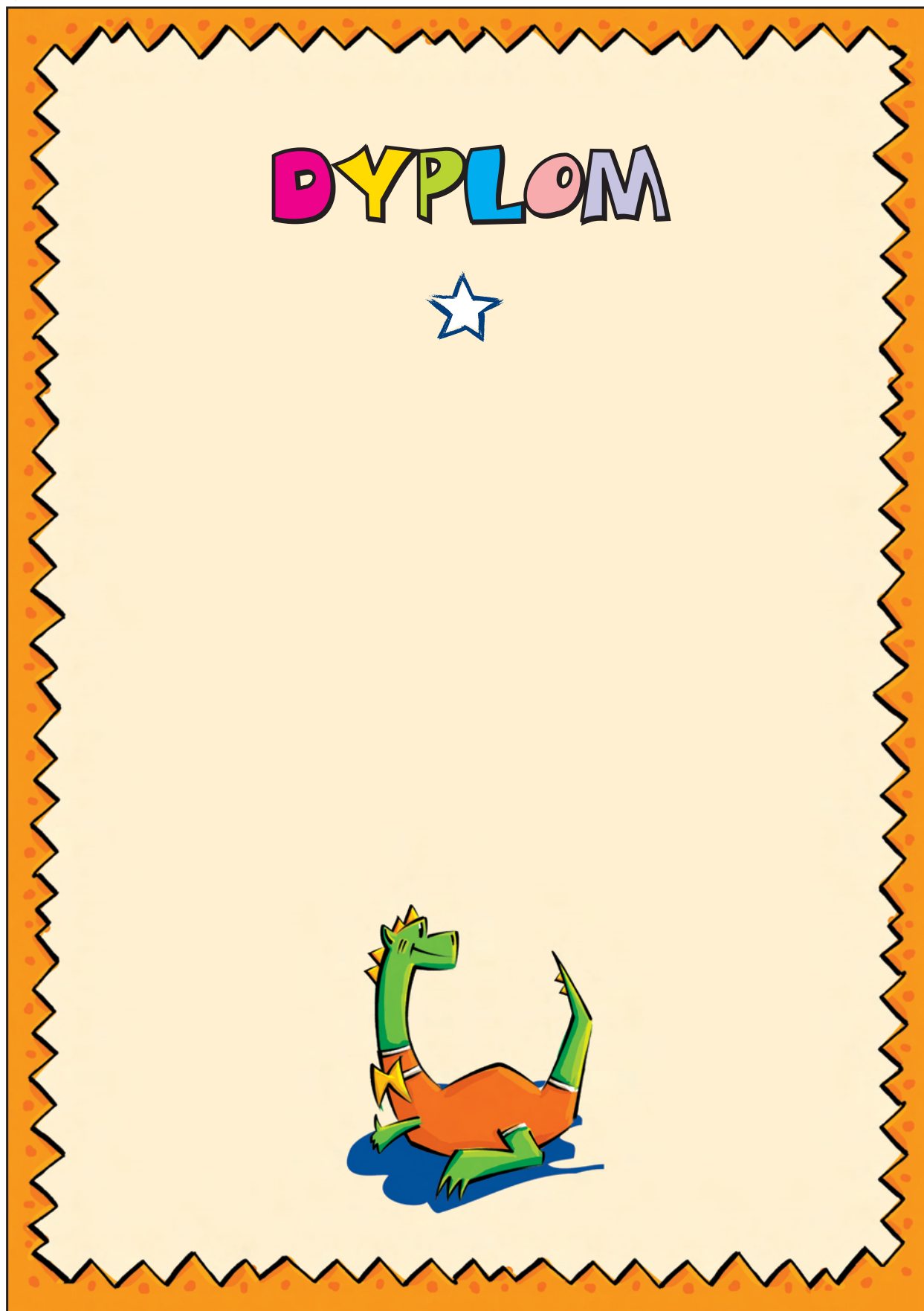

Zaświadczenie – Na końcu roku nauczyciel może wystawić uczniom zaświadczenie, że w roku szkolnym ..... prowadzili Europejskie portfolio językowym dla dzieci od 6 do 10 lat.

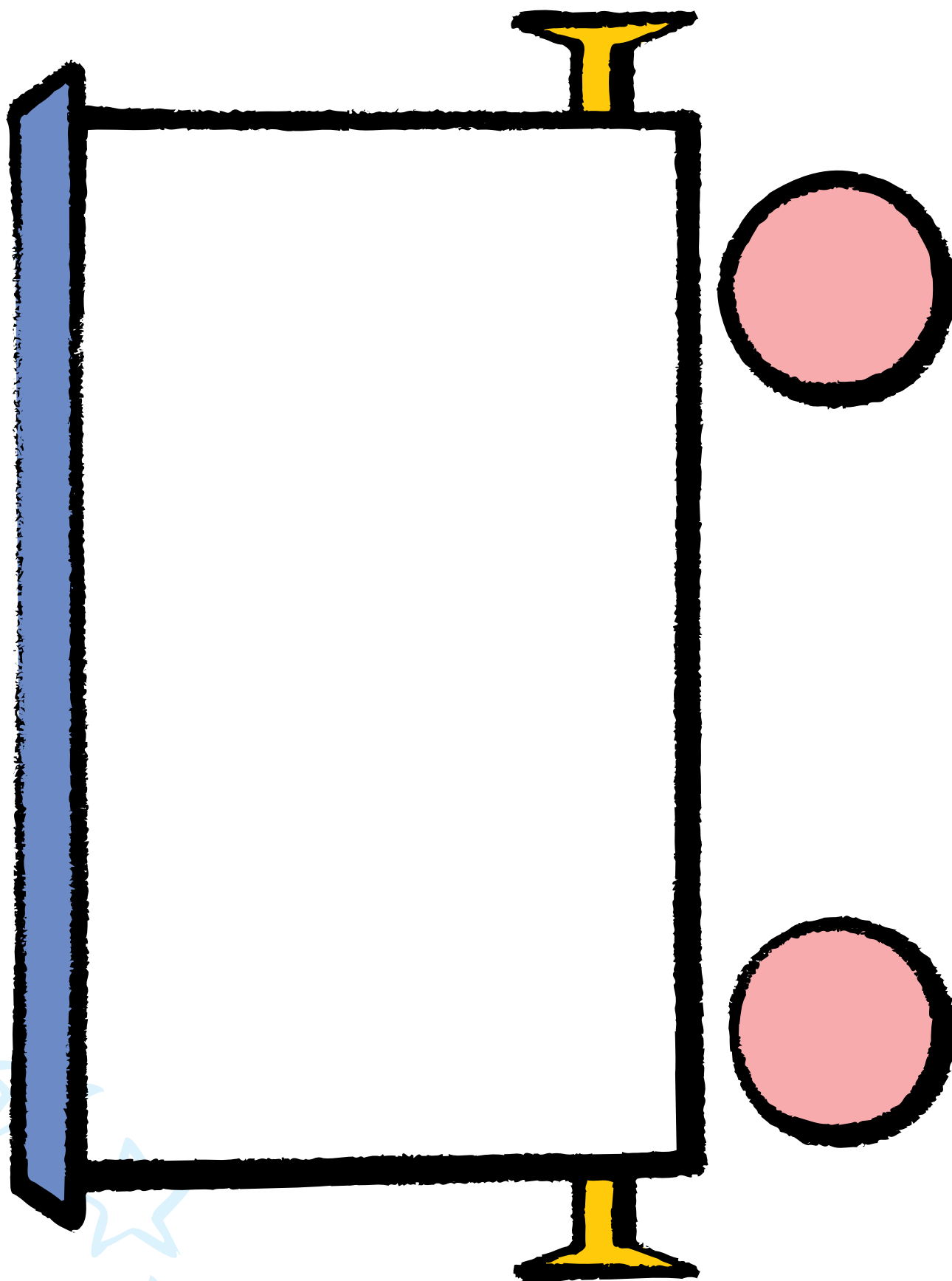
Dyplom oraz medale – Dyplom oraz medale można wykorzystać, gdy organizujemy dzieciom różne konkursy i zabawy.

Wagonik, lokomotywa – Dzieci chętnie opowiadają o krajach, które poznają - nie tylko wtedy, gdy podróżują, ale również wtedy, gdy znają je z opowieści rodzinnych, pocztówek, książek czy telewizji. Ilustracje z tych podróży mogą wykonać na kartkach z wagonikami, które wraz z kartką z lokomotywą mogą stanowić ciekawą dekorację klasy.

„Smocze drzewko” – Przed rozpoczęciem pracy z *Europejskim portfolio językowym* ustalamy z dziećmi, że każde z nich, w trakcie tworzenia swojego *Portfolio*, będzie hodowało swoje osobiste „smocze drzewko”. To drzewko ich aktywności. Na razie jest puste lecz w trakcie roku szkolnego będzie coraz bardziej kolorowe, bo listki, które każde dziecko będzie mu doklejało będą świadczyć o tym, jak bardzo się stara, by nauczyć się języka. Listki zielone oznaczają, że dziecko samo lub z rodzicami chętnie uzupełnia swoje *Portfolio*. Listki czerwone naklejamy wtedy, gdy dziecko w trakcie lekcji chętnie uczestniczy w dyskusjach na tematy związane z poznawaniem innych krajów i różnych kultur. Listki pomarańczowe są dla dzieci aktywnie uczestniczących w zadaniach dotyczących samooceny. Listki żółte są dla tych dzieci, które przynoszą na zajęcia dodatkowe materiały związane z poznawaniem innych krajów i różnych kultur. Listki mogą być zrobione przez dzieci samodzielnie z samoprzylepnego papieru kolorowego i przechowywane w *Dossier* w oddzielnej kopercie.

Notatki

Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat to pomoc dydaktyczna dla ucznia, rodziców i nauczyciela, wspomagająca uczenie się i nauczanie języków. Kształci umiejętność samooceny ucznia, motywuje go do nauki, wspiera w trakcie całego procesu uczenia się. Ma mu pomóc w poznaniu siebie jako osoby uczącej się, w zdobyciu wiary we własne możliwości i w stopniowym nabywaniu samodzielności w nauce języków. Ma też nauczyć go czerpania radości z uczenia się, dostrzegania w nim przyjemności i stworzenia podwalin do uczenia się przez całe życie.

Europek na zajęciach języków to poradnik dla nauczycieli i rodziców jak pomóc dziecku korzystać z *Europejskiego portfolio językowego* – by stało się odpowiedzialnym i samodzielnym uczniem, świadomym swoich sukcesów i umiejącym sprostać porażkom.

Ułatwia rodzicom obserwację nauki dziecka – czego się uczy, jak lubi się uczyć, co mu sprawia trudność. Pokazuje rodzicom, jak mogą obserwować rozwój swojego dziecka, jego postępy w „uczeniu się uczenia” a także pozwala zobaczyć, jak pracuje z dzieckiem nauczyciel. Dla nauczyciela jest wskazówką nie tylko, jak włączyć *Europejskie portfolio językowe* do procesu nauczania / uczenia się, ale także jak wykorzystać informacje, umieszczone przez dziecko w *Portfolio* do modyfikacji swoich metod i technik nauczania.

Europek na zajęciach języków z pewnością pomoże nauczycielom i rodzicom wzbogacić wiedzę o dzieciach: ich talentach, sukcesach i potrzebach.

Następne

EUROPEJSKIE PORTFOLIO JĘZYKOWE

ISBN 83-87958-84-0